﴿ يَٰقَوْمَنَآ أَجِيبُواْ دَاعِيَ ٱللَّهِ ﴾

"Ey halkım! Allah'ın davetçisine uyun!"

(Ahkaf, 46/31)

Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaate Göre

Ehli Beyt'in Fazileti ve Yüce Makamı

« فضل أهل البيت وعلو مكانتهم عند أهل السنة والجماعة»

Özgün Adı: Fadlu Ehli'l-Beyt ve Uluvvu Mekânetihim
İnde Ehli's-Sünneti ve'l-Cemâa
Telif: Abdulmuhsin b. Hamed el-Abbâd el-Bedr
Çeviri: Dr. Mustafa Öztürk
Yayına Hazırlık: Guraba Yayın Heyeti
Abdullah Yolcu
Mustafa Yiğit
Murat Kahraman
Kapak: Ahmet Mayalı
Baskı-Cilt: Step Ajans, Bosna Cd. 11 Bağcılar
Tel: (0212) 446 88 46 İstanbul
Guraba Yayınları: 118
ISBN: 978-605-5387-09-9
M. 2013 / H. 1434

GURABA YAYINCILIK SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.
Çatalçeşme Sk. Defne Han 27 / 5
Cağaloğlu, Fatih / İstanbul
PK. 591 SİRKECİ
Tel: (0212) 526 06 05 Gsm: (0507) 286 14 14
Facebook: Guraba Yayınları / Youtube: gurabayayinlari
www.guraba.com.tr
e-mail:bilgi@guraba.com.tr / gurabayayinlari@gmail.com

Abdulmuhsin b. Hamed el-Abbâd el-Bedr

Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaate Göre

EHLİ BEYT'İN

FAZİLETİ ve YÜCE MAKAMI

Çeviri

Dr. Mustafa Öztürk

guraba

NEDEN GURABA?

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّىٰ اللهُ عَلَيْهِ وَعَلَىٰ آلِهِ وَسَلَّمَ:

« بَدَأَ الْإِسْلَامُ غَرِيبًا، وَسَيَعُودُ كَمَا بَدَأَ؛ فَطُوبَىٰ لِلغُرَبَاءِ ».

رَوَاهُ مُسْلِم، وَفِي رِوَايَةِ التِّرْمِذِي:

« فَطُوبَىٰ لِلغُرَبَاءِ؛ الَّذِينَ يُصْلِحُونَ مَا أَفْسَدَ النَّاسُ مِنْ بَعْدِي مِنْ سُنَّتِي ».

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmaktadır:

"İslam garib olarak başladı. Başladığı hale geri dönecektir. O halde müjdeler olsun Guraba'ya/gariplere!"

[*Müslim, Kitâbu'l-İmân*]

Tirmizî rivayetinde:

"Guraba'ya/gariplere müjdeler olsun! Onlar benden sonra sünnetimden insanların bozdukları şeyleri düzeltenlerdir."

[*Tirmizî, İmân*]

بسم الله الرحمن الرحيم

Mukaddime

Hamd Allah'adır. O'na hamdeder, O'ndan yardım ve bağışlanma dileriz. Nefislerimizin şerrinden ve amellerimizin kötülüklerinden O'na sığınırız. Allah kimi hidayete ulaştırırsa onu saptırabilecek yoktur, kimi de saptırırsa ona hidayet edebilecek yoktur. Şehadet ederim ki Allah'tan başka hak ilah yoktur. O, tektir ve ortağı yoktur. Yine şehadet ederim ki Muhammed, O'nun kulu ve rasulüdür. Allah'ın salât, selam ve bereketi; onun, ailesinin, ashabının ve kıyamet gününe kadar onun yolundan giden ve hidayetini kendine rehber edinenlerin üzerine olsun.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ehl-i beytinin; sahabenin ve onlara güzelce tâbi olanların katındaki değerinin ortaya konmasının önemine binaen Medine İslam Üniversitesi konferans salonunda bu konuda bir konferans vermiştim. Faydasının daha umumi olması için bu konuda kısa bir risale yazmayı uygun gördüm ve

bu risaleye *Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaate Göre Ehl-i Beytin Fazileti ve Yüce Makamı* adını verdim.

Risale on bölümden oluşmaktadır:

Birinci Bölüm: Ehl-i Beyt Kimdir?

İkinci Bölüm: Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaatin Ehl-i Beyt Hakkındaki Akidesi

Üçüncü Bölüm: Kur'ân-ı Kerim'de Ehl-i Beytin Faziletleri

Dördüncü Bölüm: Hadislerde Ehl-i Beytin Faziletleri

Beşinci Bölüm: Ehl-i Beytin Sahabe ve Onlara Güzelce Tâbi Olanların Katındaki Değeri

Altıncı Bölüm: Âlimlerin Bazılarının Ehl-i Beyt Mensubu Bir Grup Sahabîye Yaptıkları Övgüler

Yedinci Bölüm: Âlimlerin Bazılarının Ehl-i Beyt Mensubu Bir Grup Hanım Sahabîye Yaptıkları Övgüler

Sekizinci Bölüm: Âlimlerin Bazılarının Ehl-i Beyt Mensubu Bir Grup Tabiîne Yaptıkları Övgüler

Dokuzuncu Bölüm: Ehl-i Sünnet İle Diğer Fırkaların Ehl-i Beyt Hakkındaki Akideleri Arasında Bir Mukayese

Onuncu Bölüm: Hak Etmediği Halde Ehl-i Beyte Mensub Olduğunu İddia Etmenin Haram Oluşu

Abdulmuhsin b. Hamed

el-Abbâd el-Bedr

1 Rabîussanî 1422

Birinci Bölüm

EHL-İ BEYT KİMDİR?

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ehl-i beytiyle kimlerin kastedildiği konusunda doğru olan görüş şudur: Ehl-i beyt, zekât ve sadaka almaları haram olan kimselerdir. Bunlar da Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in nesli, hanımları ve Abdulmuttalib'in soyundan olan bütün Müslüman kadın ve erkekler, yani Abdimenaf'ın oğlu Haşim'in soyudur. İbn Hazm şöyle demiştir: "Abdimenaf'ın oğlu Haşim'in, Şeybe diye bilinen bir oğlu (Abdulmuttalib) oldu. O, soyu içerisinde itibar ve şeref sahibi biriydi. Haşim'in soyu, evlatları içinde sadece Abdulmuttalib'in nesliyle devam edebilmiştir."[1]

---

1 Bkz. *Cemheratu Ensâbi'l-Arab*, s. 14. Abdulmuttalib'in çocukları için bkz. İbn Hazm, *Cemheratu Ensâbi'l-Arab*, s. 14-15; İbn Kudame, *et-Tebyin fi Ensabi'l-Kuraşiyyin* s. 76; İbn Teymiyye, *Minhacu's-Sünne*, 7/304-305; İbn Hacer, *Fethu'l-Bârî*, 7/78-79.

Müslim'in *Sahih*'inde geçen şu rivayet, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in amcaoğullarının da onun ehl-i beytinden olduğunu göstermektedir: Abdulmuttalib'in torunlarından Abdulmuttalib b. Rabia b. el-Haris'ten rivayet edildiğine göre; o ve (Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in amcası) Abbas'ın oğlu Fadl *radıyallahu anhuma*, Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'e gelerek; kendilerini, maaş alabilmek ve bu sayede evlenebilmek için zekât memuru yapmasını istediler. Bunun üzerine Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem,* onlara, *"Şüphesiz ki zekât ve sadaka malından almak Muhammed'in ailesine yakışmaz. Zira o, ancak insanların (mallarının ve nefislerinin) kiridir."* buyurdu. Sonra da o ikisinin evlendirilmesini ve mehir için de onlara ganimetlerin beşte birinden pay verilmesini emretti.[2]

Aralarında Şafiî ve Ahmed'in de bulunduğu bazı âlimler, ganimetlerin beşte birinden pay alma noktasında onlara ortak oldukları için Abdimenaf'ın oğlu Muttalib oğullarını da Haşim oğullarına dâhil ederek onların da zekât ve sadaka almalarının

---

2 Müslim, hadis no: 1072.

haram olduğunu söylemişlerdir. Bunun delili ise Buhârî'nin Cübeyr b. Mut'im *radıyallahu anh*'dan rivayet ettiği bir hadistir. Bu hadiste geçtiğine göre Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*, Haşim oğulları ile Muttalib oğullarına ganimetten pay vermiş, ancak onların Abdişems ve Nevfel oğullarından olan kardeşlerine pay vermemiştir. Bunun nedenini de Haşim oğulları ile Muttalib oğullarının hem cahiliye, hem de İslam döneminde yekvücut olmaları olarak açıklamıştır.[3]

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hanımlarının da onun ehl-i beytine dâhil olduğunun delili ise şu âyet-i kerimedir:

"(Ey Peygamber hanımları!) Evlerinizde oturun, eski cahiliye âdetinde olduğu gibi açılıp saçılmayın. Namazı kılın, zekâtı verin, Allah'a ve Rasûlüne itaat edin. Ey ehl-i beyt! Allah sizden, sadece günahı gidermek ve sizi tertemiz yapmak istiyor. Evlerinizde okunan Allah'ın âyetlerini ve hikmeti anın. Şüphesiz Allah, her şeyin iç yüzünü bilendir ve her şeyden haberi olandır." (Ahzab, 33-34)

---

3 Buhârî, hadis no: 3140.

Bu âyetler, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hanımlarının da ehl-i beyte dâhil olduklarının kesin ve açık delilidir. Çünkü bu âyetlerin öncesinde ve sonrasında onlara hitap edilmektedir. Müslim'de geçen ve Âişe *radıyallahu anha*'dan rivayet edilen şu hadis bu gerçeğe tezat teşkil etmez:

"Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*, üzerinde siyah yünden yapılmış ve deve semeri resmi nakşedilmiş bir aba olduğu halde sabahleyin (evden) çıktı. Derken Ali'nin oğlu Hasan *radıyallahu anhuma* geldi. Onu abanın içine aldı. Sonra Hüseyin *radıyallahu anh* geldi, o da Hasan *radıyallahu anh*'ın beraberinde abanın altına girdi. Sonra Fâtıma *radıyallahu anha* geldi. Onu da abanın altına aldı. Sonra Ali *radıyallahu anh* geldi. Onu da aynı şekilde abanın altına aldı. Daha sonra da şöyle buyurdu:

"Ey ehl-i beyt! Allah, sizden, sadece günahı gidermek ve sizi tertemiz yapmak istiyor."[4]

Bu hadis, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hanımlarının, onun ehl-i beytine dâhil

---

4 Müslim, hadis no: 2424

oldukları gerçeğiyle çelişmez; zira yukarıda geçen âyetler, doğrudan Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hanımlarına hitap etmektedir. Bu hadis ise Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin *radıyallahu anhum*'un da bu âyetin kapsamına, dolayısıyla ehl-i beyte dâhil olduklarını ifade etmektedir. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in, bu hadiste sadece bu dört sahabîye ehl-i beyt olarak hitap etmesi, ehl-i beytinin sadece onlarla sınırlı olduğu ve diğer akrabalarının ehl-i beyte dâhil olmadığı anlamına gelmez. Sadece, bu dört kişinin, onun en yakın akrabaları olduğunu ifade eder.

Zikredilen âyetlerin Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hanımlarının onun ehl-i beytine dâhil olduklarına delalet etmesiyle yukarıda geçen Âişe *radıyallahu anha* hadisinin Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin *radıyallahu anhum*'un da onun ehline dâhil olduğuna delalet etmesine benzer bir durum, şu âyet ve hadiste de vardır: Allah Teâlâ'nın, **"İlk gününden beri Allah'a karşı gelmekten sakınmak için kurulan mescidde bulunman daha uygundur."** (Tevbe, 108) âyeti,

bu mescidin Kuba mescidi olduğuna delalet etmektedir. Müslim'in[5] rivayet ettiği bir hadis ise Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in mescidinin de takva üzere kurulan mescid olduğuna delalet etmektedir. İşte bu iki durum, delalet bakımından benzerdir. Nitekim Şeyhulislam İbn Teymiyye *rahimehullah*, *Fadlu Ehli'l-Beyt ve Hukukuhum* (s. 20-21) adlı eserinde bu benzerliğe değinmiştir.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hanımları, onun ehl-i beytine dâhildirler. Zira Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*, *"Zekat ve sadaka almak Muhammed'e ve Muhammed'in ailesine helal değildir."* buyurmuştur. Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hanımlarına ganimetin beşte birinden pay verilmesi de bunu desteklemektedir. Yine İbn Ebî Şeybe'nin, *Musannef*'inde (3/214) İbn Ebî Muleyke'den sahih bir isnadla rivayet ettiği hadis de bu konudaki diğer bir delildir:

"Halid b. Saîd, Âişe *radıyallahu anha*'ya zekât malından olan bir inek gönderdi. Âişe *radıyallahu anha,* ineği iade etti ve şöyle dedi: "Muhammed

5 Hadis no: 1398.

ailesi olarak bize zekât/sadaka almamız helal değildir."

İbnu'l-Kayyim, *Celâu'l-Efhâm* adlı eserinde Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hanımlarının, onun ehl-i beytine dâhil olduğunu söyleyenleri desteklemek üzere yaptığı açıklamalarda şöyle demektedir:

"Bu görüşte olanlar, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hanımlarının, onunla olan bağını neseb bağına benzeterek şöyle demişlerdir: Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hanımları, onun âlindendir. Çünkü onların Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* ile olan bağları kopmuş değildir. Zira onlar, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hayattayken de, vefatından sonra da başka erkeklere haramdırlar. Ayrıca hem dünyada hem de ahirette onun eşleridirler. Dolayısıyla da onların, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* ile olan bu bağları, neseb bağı gibi sayılır. Ayrıca Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in, onlara da salâvat getirilmesi konusunda açık ifadesi vardır. Bu sebeple doğru olan görüş -ki İmam Ahmed *rahimehullah*'ın görüşü de budur- zekât ve sadaka almanın onlara da haram olduğudur. Çünkü

zekât ve sadaka, insanların kirleridir. Şüphesiz Allah Teâlâ, hem bu üstün ve yüce zatı, hem de onun ailesini, âdemoğullarının her türlü kirinden korumuştur.

Burada önemli bir nokta vardır: Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hanımları, onun *"Allah'ım! Muhammed'in ailesinin rızkını, yetecek kadar kıl!"* sözüne; kurban keserken söylediği, *"Allah'ım, bu (kurban), Muhammed'den ve Muhammed'in ailesindendir."* sözüne; Âişe *radıyallahu anha*'nın, "Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ailesi buğday ekmeğinden doymuş değildir." sözüne; namaz kılan kimsenin, *"Allah'ım, Muhammed'e ve Muhammed'in âline salât et!"* sözüne dâhil olacak; ama *"Şüphesiz ki zekât ve sadaka, ne Muhammed'e ne de Muhammed ailesine helaldir."* sözüne dâhil olmayacak?! Bu olacak şey değildir! Hem de zekat ve sadaka, insanların kirleri olduğu halde?! Zira Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hanımları bu kirden korunmaya ve ondan uzak olmaya daha layıktır.

Biri derse ki: "Şayet zekât ve sadaka onlara haram ise onların köle ve cariyelerine de haram olur; çünkü Haşim oğullarına zekât ve sadaka

kabul etmeleri haram kılındığında onların köle ve cariyelerine de haram kılınmıştır. Ne var ki sahih bir hadiste geçtiği üzere Berire'ye sadaka et verilmiş, o da bu eti yemiştir. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* ise Âişe'nin cariyesi olan Berire'ye, o eti yemesini yasaklamamıştır."

Buna şöyle cevap verilir: Bu, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hanımlarının zekât ve sadaka almalarının mubah olduğunu savunanların bir şüphesidir ve cevabı da şudur: Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hanımlarına zekât ve sadaka almanın haram oluşu, aslî bir haramlık değildir. Aksine bu haramlık, zekât ve sadakanın Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'e haram olmasından kaynaklanan fer'i bir haramlıktır. Yoksa Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* ile evlenmeden önce onlara zekât ve sadaka almak helaldi. O nedenle onlar, bu haramlık konusunda asıl değil, fer' durumundadırlar. Köle hakkındaki haramlık ise efendisi hakkındaki haramlığın bir fer'i niteliğindedir. İşte Haşim oğulları hakkındaki haramlık aslî olduğu için bu konuda köleleri de onlara tâbidir. Ancak Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hanımları hakkındaki haramlık aslî

değil, fer'î olduğu için, onların köle ve cariyelerini içine alacak kadar kuvvetli değildir. Zira bu haramlık, fer'in fer'i niteliğindedir.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hanımlarının, onun ehl-i beytine dâhil olduğunu söyleyenler şöyle demişlerdir:

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"Ey Peygamber hanımları! Sizlerden biri açık bir hâyâsızlık yapacak olursa, onun azabı iki kat olur. Bu, Allah'a kolaydır. Sizden Allah'a ve Peygamberine boyun eğip salih amel işlerse ecrini iki kat veririz; ayrıca ona cömertçe bir rızık hazırlamışızdır. Ey Peygamber hanımları! Sizler herhangi bir kadın gibi değilsiniz. Allah'tan sakınıyorsanız çekici bir edayla konuşmayın, yoksa kalbi bozuk olan kimse kötü şeyler ümit eder; daima ciddi ve ağırbaşlı söz söyleyin. Evlerinizde oturun; eski cahiliyede olduğu gibi açılıp saçılmayın; namazı kılın; zekâtı verin; Allah'a ve Peygamberine itaat edin. Ey ehl-i beyt! Şüphesiz Allah sizden kusuru giderip

sizi tertemiz yapmak ister. Evlerinizde (oturun da orada) okunan Allah'ın âyetlerini ve hikmeti anın." (Ahzab, 30-34)

Bu âyetlere bakıldığında Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hanımları da ehl-i beyte dahildirler. Çünkü bu âyetlerdeki hitabın tamamı onlara yöneliktir. Dolayısıyla da onların bu hitabın herhangi bir kısmının dışında tutulmaları caiz değildir. En iyisini Allah bilir."[6]

Haşim oğullarının kölelerine de zekât ve sadaka almanın haram oluşunun delili de Ebû Râfî *radıyallahu anh*'dan sahih bir isnadla rivayet edilen şu hadistir:

"Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*, Mahzûm oğullarından bir adamı zekât toplamaya gönderdi. O adam, (Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in azatlı kölesi) Ebu Râfi'ye, 'Bana arkadaş ol, sen de toplanan zekâttan pay alırsın.' dedi. Ebu Râfi de 'Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'e gidip sormadıkça olmaz.' dedi.

6 Bkz. *Celâu'l-Efhâm*, s. 331-333.

Sonra Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'e gidip sordu. Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem* de *'Kavmin azatlı kölesi, onların aile fertlerinden sayılır, bize sadaka/zekat helâl değildir (Dolayısıyla sen de alamazsın.)'* buyurdu.[7]

7 Ebû Dâvûd, Hadis no: 1650; Tirmizî, Hadis no: 657; Nesâî, Hadis no: 2611.

İkinci Bölüm

EHL-İ SÜNNET VE'L-CEMAATİN EHL-İ BEYT HAKKINDAKİ İNANCI

Ehl-i sünnet ve'l-cemaatin akidesi, bütün itikat meselelerinde ifrat ile tefrit ve aşırı yüceltme ile haksızlık etme arasında orta bir yoldur. Onların, Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ehl-i beyti hakkındaki akideleri de böyledir. Zira onlar, Abdulmuttalib'in soyundan olan erkek-kadın her Müslümanı ve Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in bütün hanımlarını dost olarak kabul ederler. Onların hepsini sever ve övgüyle anarlar. Hevalarına uyarak ve doğruluktan saparak değil, adalet ve insafla hareket ederek onları layık oldukları şekilde değerlendirirler. Allah Teâlâ'nın, hem iman hem de neseb şerefini kendilerinde bir araya topladığı bu kimselerin faziletini kabul ederler. Onlar Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ashabı arasındaki ehl-i beytten olan kimseleri; imanları, takvaları, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in arkadaşı olmaları ve ona olan akrabalık bağları dolayısıyla severler. Ehl-i

beytten olup da sahabî olmayanları ise imanları, takvaları ve Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'e olan akrabalıkları nedeniyle severler.

Ehl-i sünnet, nesebten gelen şerefin iman şerefine bağlı olduğu, Allah Teâlâ'nın bu iki şerefi bir araya getirdiği kimsede iki güzelliğin bir arada bulunduğu ve imana muvaffak edilmeyen kimse için soydan gelen şerefin hiçbir fayda sağlamayacağı görüşündedirler. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"Muhakkak ki Allah katında sizin en değerliniz, en takvalı olanınızdır." (Hucurat, 13)

Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem* de (Müslim'in[8] Ebû Hureyre *radıyallahu anh*'tan rivayet ettiği uzun bir hadisin sonunda) şöyle demiştir:

"Kimin ameli, kendisini saadet mertebesine ulaşmaktan geri bırakırsa, onun soyu kendisini öne alamaz (Yani soy ve şerefi, onu Allah'a yaklaştırmaz. Aksine salih ameli onu Allah'a yaklaştırır)."

Hafız İbn Receb *rahimehullah,* bu hadisin şerhinde şöyle demektedir: "Bu, şu demektir: Kulu

---

8 Hadis no: 2699.

ahiret derecelerine ulaştıran şey ameldir. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **'Herkesin, yaptıkları amele göre dereceleri vardır.'** (Enam, 132) Dolayısıyla bir kimseyi ameli, Allah Teâlâ katında yüce derecelere ulaşmaktan alıkoyarsa nesebi onu öne geçirip de o derecelere ulaştıramaz. Çünkü Allah Teâlâ, mükâfatı amellere göre verir, neseblere göre değil. Nitekim O, bu konuda şöyle buyurmuştur: **'Sûra üflendiği zaman artık aralarında akrabalık bağları kalmamıştır; birbirlerini de arayıp sormazlar.'** (Müminun, 101)

Yine Allah Teâlâ, salih ameller işlemek suretiyle kendisinin mağfiretine ve rahmetine koşmayı emretmiştir. Nitekim şöyle buyurmaktadır:

'Rabbinizin bağışına ve takvâ sahipleri için hazırlanmış olup genişliği gökler ve yer kadar olan cennete koşun! O takvâ sahipleri ki, bollukta da, darlıkta da Allah için harcarlar; öfkelerini yutarlar ve insanları affederler. Allah da güzel davranışta bulunanları sever. Yine onlar ki, bir kötülük yaptıklarında ya da kendilerine zulmettiklerinde Allah'ı hatırlayıp günahlarından dolayı hemen tevbe-istiğfar ederler. Zaten günahları Allah'tan başka kim

bağışlayabilir ki! Bir de onlar, işledikleri kötülüklerde, bile bile ısrar etmezler.' (Âl-i İmran, 133-135)

'Rablerine olan saygıdan dolayı kötülükten sakınanlar, Rablerinin âyetlerine inananlar, Rablerine ortak tanımayanlar ve Rablerine dönecekleri için yapmakta oldukları işleri yürekleri çarparak yapanlar; işte onlar, iyiliklere koşarlar ve iyilik için yarışırlar.' (Müminun, 57-61)"[9]

İbn Receb *rahimehullah,* devamında; salih amellere teşvik eden ve Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in dostluğunun ancak takva ve salih amelle kazanılabileceğini ifade eden bazı naslara yer verdikten sonra sözlerini bir hadisle bitirmektedir:

"Buhârî ve Müslim'in[10] Amr b. Âs *radıyallahu anh*'tan rivayet ettikleri şu hadis de bütün bu söylenenleri desteklemektedir: *"Falan oğulları ailesi, benim dostum değillerdir. Benim dostum, ancak Allah ve salih mü'minlerdir. Fakat onlarla bir ak-*

---

9 *Camiu'l-Ulum ve'l-Hikem*, s. 308.

10 Buhârî, 5990; Müslim, 215.

rabalık bağım var ve onun gereğini yerine getireceğim." Bu hadiste Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem,* kendi dostluğunun -ne kadar yakın olursa olsun- neseble elde edilemeyeceğine, onun ancak iman ve salih amelle kazanılabileceğine işaret etmektedir. Dolayısıyla kimin imanı ve ameli daha mükemmel olursa o, bu dostluğu daha çok hak eder. Neseb bağı ister yakın olsun, ister olmasın, fark etmez. Nitekim şair de bu manada şöyle demiştir:

'Yemin olsun ki insan, diniyle değer kazanır.
Öyleyse nesebine güvenip takvayı terk etme!
Andolsun ki İslam, İranlı Selman'ı (Farisî) yüceltmiştir,
Şirk ise soylu Ebu Leheb'i alçaltmıştır."'

Üçüncü Bölüm

KUR'AN-I KERİM'DE EHL-İ BEYTİN FAZİLETLERİ

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"Ey Peygamber! Eşlerine şöyle söyle: Eğer dünya dirliğini ve süsünü (refahını) istiyorsanız, gelin size boşanma bedellerinizi vereyim de sizi güzellikle salıvereyim. Eğer Allah'ı, Peygamberini ve ahiret yurdunu diliyorsanız, bilin ki, Allah, içinizden güzel davrananlar için büyük bir mükâfat hazırlamıştır. Ey peygamber hanımları! Sizden kim açık bir hâyâsızlık yaparsa, onun azabı iki katına çıkarılır. Bu, Allah'a göre kolaydır. Sizden kim Allah'a ve Rasûlüne itaat eder ve salih amel işlerse ona mükâfatını iki kat veririz. Ve ona (cennette) bol rızık hazırlamışızdır. Ey Peygamber hanımları! Siz, kadınlardan herhangi biri gibi değilsiniz. Eğer (Allah'tan) korkuyorsanız, (yabancı erkeklere karşı) çekici bir eda ile konuşmayın; sonra kalbinde hastalık bulunan kimse ümide kapılır. Güzel söz söyle-

yin. Evlerinizde oturun, eski cahiliye âdetinde olduğu gibi açılıp saçılmayın. Namazı kılın, zekâtı verin, Allah'a ve Rasûlüne itaat edin. Ey ehl-i beyt! Allah sizden, sadece günahı gidermek ve sizi tertemiz yapmak istiyor. Evlerinizde okunan Allah'ın âyetlerini ve hikmeti anın. Şüphesiz Allah, her şeyin iç yüzünü bilendir ve her şeyden haberi olandır." (Ahzab, 28-34)

Bu âyetlerde yer alan **"Ey ehl-i beyt! Allah, sizden sadece günahı gidermek ve sizi tertemiz yapmak istiyor."** ifadesi, Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in akrabalarının faziletine işaret etmektedir. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in akrabaları ise kendilerine zekât ve sadaka almanın haram olduğu kimselerdir ki bunların başında da hanımları ve nesli gelir. Nitekim bu konudaki açıklamalar daha önce geçmişti.

Bu âyetler, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hanımlarının başka faziletlerine de işaret etmektedir. Öncelikle Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hanımları, dünya hayatı ve süsüyle Allah, Rasulü ve ahiret yurdu arasında bir seçim yapma konusunda serbest bırakılmışlar;

ancak onlar Allah'ı, Rasulünü ve ahiret yurdunu tercih etmişlerdir. *Allah onlardan razı olsun ve onları da razı etsin.*

Bir âyette de Allah Teâlâ, **"Peygamber'in hanımları da onların anneleridir."** (Ahzab, 6) buyurarak Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hanımlarını müminlerin anneleri olarak vasıflandırmıştır ki, bu da onların faziletine işaret etmektedir.

"De ki: Ben buna karşılık sizden akraba sevgisinden başka bir karşılık istemiyorum." (Şura, 23) âyetinin manası hakkındaki doğru görüş, söz konusu "akraba" ile kastedilenlerin Kureyş kabilesinin boyları olduğudur. Nitekim buna dair açıklama *Sahih-i Buhari*'de,[11] İbn Abbas *radıyallahu anhuma*'dan da rivayet edilmiştir. Buhârî şöyle diyor: Bana Muhammed b. Beşşar → Muhammed b. Cafer → Şu'be kanalıyla Abdulmelik b. Meysera'nın, şöyle dediği nakledildi: Tavus'un şöyle dediğini işittim: İbn Abbas *radıyallahu anhuma*'ya "…**akraba sevgisinden başka bir karşılık istemiyorum.**" âyeti soruldu. Said

11 Hadis no: 4818.

b. Cübeyr, 'Onlar, Muhammed *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ailesinin akrabalarıdır.' dedi. Bunun üzerine İbn Abbas *radıyallahu anhuma* şöyle dedi: '(Cevap vermede) acele ettin. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in, Kureyş'in her bir boyuyla akrabalığı vardır.' İbn Abbas *radıyallahu anhuma,* devamla şöyle dedi: '(Âyetin manası şudur) Benimle sizin aranızdaki akrabalık bağının gereğini yerine getirmenizden başka (bir karşılık istemiyorum).'"

İbn Kesir *rahimehullah* da bu âyetin tefsirinde şöyle demektedir: "Yani; Ey Muhammed! Kureyş kâfirlerinden olan o müşriklere de ki: Size yaptığım bu tebliğ ve nasihat karşılığında sizden, bana vereceğiniz bir mal istemiyorum. Sizden sadece bana kötülük etmemenizi ve Rabbimin gönderdiği mesajları tebliğ etmem için beni rahat bırakmanızı istiyorum. Bana destek olmuyorsanız, bari aramızdaki akrabalık dolayısıyla bana eziyet etmeyin." İbn Kesir *rahimehullah,* devamla yukarıda geçen İbn Abbas hadisine yer vermiştir.

Bazı bid'at ehli grupların, bu âyette sözü edilen akrabalarla sadece Fatıma ve Ali *radıyallahu anhuma* ile bu ikisinin soyunun kastedildiği şek-

lindeki iddiaları doğru değildir. Çünkü bu âyet, Mekke'de nazil olmuştur. Ali ile Fatıma *radıyallahu anhuma*'nın evlenmeleri ise ancak Medine'de olmuştur. İbn Kesir *rahimehullah* şöyle demektedir:

"Bu âyetin Medine'de indiği iddiası doğruluktan uzaktır. Çünkü o, Mekkî'dir/Mekke'de inmiştir. Mekke'de de Fatıma *radıyallahu anha*'nın hiç çocuğu yoktu. Zira o, Ali *radıyallahu anh* ile ancak hicretin ikinci yılında Bedir gazvesinden sonra evlenmiştir. Bu âyetin tefsiri hakkındaki doğru görüş, Buhârî'nin bu ümmetin büyük âlimi ve Kur'ân'ın tercümanı olan Abdullah b. Abbas *radıyallahu anhuma*'dan rivayet ettiği tefsirdir."

İbn Kesir daha sonra Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ehl-i beytinin faziletine delalet eden hadisler ve Ebu Bekir ve Ömer *radıyallahu anhuma*'dan sözler zikretmiştir.

Dördüncü Bölüm

HADİSLERDE EHL-İ BEYTİN FAZİLETLERİ

* Müslim, *Sahih*'inde,[12] Vâsile b. el-Eska' *radıyallahu anh*'tan şöyle rivayet etmiştir: Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in şöyle buyurduğunu işittim:

"Allah, İsmail'in çocuklarından Kinane'yi, Kinane'den Kureyş'i, Kureyş'ten Haşim oğullarını, Haşim oğullarından ise beni seçmiştir."

* Yine Müslim, *Sahih*'inde[13] Âişe *radıyallahu anha*'dan şöyle rivayet etmiştir: "Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*, üzerinde siyah yünden yapılmış ve deve semeri resmi nakşedilmiş bir aba olduğu halde sabahleyin (evden) çıktı. Derken Ali'nin oğlu Hasan *radıyallahu anhuma* geldi. Onu abanın içine aldı. Sonra Hüseyin *radıyallahu anh* geldi, o da Hasan *radıyallahu anh* ile beraber abanın altına girdi. Sonra Fâtıma *radıyallahu anha* gel-

---

12 Hadis no: 2276.

13 Hadis no: 2424.

di. Onu da abanın altına aldı. Sonra Ali *radıyallahu anh* geldi, onu da aynı şekilde abanın altına aldı. Daha sonra da şöyle buyurdu:

"Ey ehl-i beyt! Allah, sizden günahı gidermek ve sizi tertemiz yapmak istiyor."

* Yine Müslim,[14] Sa'd b. Ebi Vakkas *radıyallahu anh*'tan şöyle rivayet etmiştir: **"De ki: Gelin, sizler ve bizler de dâhil olmak üzere, siz kendi çocuklarınızı, biz de kendi çocuklarımızı; siz kendi kadınlarınızı, biz de kendi kadınlarımızı çağıralım, sonra da dua edelim de Allah'tan yalancılar üzerine lânet dileyelim."** (Âl-i İmran, 61) âyeti nazil olunca, Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem* Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin'i çağırıp şöyle dedi:

"Ey Allah'ım! İşte bunlar benim ehl-i beytimdir."

* Yine Müslim, *Sahih*'inde[15] Yezid b. Hayyan'dan şöyle rivayet etmiştir: "Ben, Husayn b. Sebra ve Amr b. Müslim beraberce Zeyd b. Erkam *radıyallahu anh*'ın yanına gittik. Oturduktan

14 Hadis no: 2404.
15 Hadis no: 2408.

sonra Husayn, ona şöyle dedi: 'Ey Zeyd! Sen, birçok hayra mazhar oldun. Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'i gördün, sözlerini işittin, beraberinde savaştın ve arkasında namaz kıldın. Gerçekten ey Zeyd, sen birçok hayra mazhar oldun. Ey Zeyd! Bize Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'den işittiklerini anlatsana!'

Zeyd *radıyallahu anh*, 'Yeğenim! Vallahi artık ihtiyarladım ve yaşım ilerledi. Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'den ezberlediğim bazı şeyleri de unuttum. O nedenle size anlatacaklarımla yetinin, başka şeyler anlatmam için de beni zorlamayın.' dedi ve şöyle devam etti: 'Bir gün Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* Mekke ile Medine arasında bulunan ve Hum diye isimlendirilen bir suyun başında ayağa kalkıp bize konuşma yaptı. Allah'a hamd u sena etti. Sonra vaaz, nasihat ve hatırlatmalarda bulundu. Ardından da şöyle buyurdu:

«Dikkat edin! Ey insanlar! Ben ancak bir beşerim. Yakında Rabbimin elçisi gelir, ben de ona icabet ederim. Ben, size iki önemli şey bırakıyorum: Birincisi, Allah'ın Kitabıdır. Onda hidayet ve nur vardır. Allah'ın kitabına yapışın ve ona sımsıkı tutunun.»' Ardından Allah'ın Kitabına uymaya

ve onunla amel etmeye teşvik etti. Sonra şöyle buyurdu:

'Size bir de ehl-i beytimi bırakıyorum. Ehl-i beytim(e iyi davranma) konusunda size Allah'ı hatırlatıyorum. Ehl-i beytim(e iyi davranma) konusunda size Allah'ı hatırlatıyorum. Ehl-i beytim(e iyi davranma) konusunda size Allah'ı hatırlatıyorum.'"

Bunun üzerine Husayn ona dedi ki: 'Ey Zeyd! Onun ehl-i beyti kimdir? Hanımları ehl-i beytinden değil midir?' Zeyd dedi ki: 'Hanımları ehl-i beytindendir. Ancak onun ehl-i beyti, kendilerine sadaka/zekât almanın haram kılındığı kimselerdir.' Husayn dedi ki: 'Peki, onlar kimlerdir?' Zeyd dedi ki: "Onlar, Ali ailesi, Akil ailesi, Cafer ailesi ve Abbas ailesidir.' Husayn dedi ki: 'Sadaka/zekât almak, bunların hepsine mi haram kılındı?' Zeyd de 'Evet' dedi."

Bir rivayette de şöyle geçmektedir: "Dedik ki: 'Onun ehl-i beyti kimdir? Hanımları mıdır?' Zeyd şöyle dedi: 'Hayır, Allah'a yemin olsun ki kadın, (bazen) bir müddet erkekle beraber olur da sonra erkek onu boşar. O da babasının ve kavminin yanına döner. Peygamber *sallallahu aley-*

hi ve sellem'in (esas) ehl-i beyti, onun aslı ve sadaka/zekât almanın kendilerine haram kılındığı akrabalarıdır."

Burada bazı noktalara dikkat çekmek istiyorum:

1- Daha önce geçen aba hadisiyle lanet dileme hadisinde sadece Ali, Fatıma ve iki oğlunun *radıyallahu anhum* zikredilmesi, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ehl-i beytinin sadece onlardan ibaret olduğu anlamına gelmez. Bu, sadece onların, onun ehl-i beytinin en has mensupları olduğunu ve "ehl-i beyt" kavramına girmeye daha layık olduklarını ifade eder. Nitekim bu konuya daha önce de işaret etmiştik.

2- Zeyd *radıyallahu anh*'ın sadece Akil, Ali, Cafer ve Abbas ailelerini zikretmesi, sadaka ve zekât almanın, başkalarına değil, sadece onlara haram olduğu anlamına gelmez. Aksine sadaka ve zekât almak, Abdulmutalib'in neslinden olan kadın erkek bütün Müslümanlara haramdır. Nitekim bu konuda Müslim'in rivayet ettiği Abdulmuttalib'in torunlarından olan Abdulmuttalib b. Rabia b. el-Haris hadisi daha önce geçmişti. O hadiste zekât ve sadaka almanın haram olma hükmünün Abdulmuttalib'in

torunu olan Rabia'nın çocuklarını da kapsadığı ifade edilmişti.

3- Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hanımlarının, onun ehl-i beytinden olduğu konusunda Kur'ân ve sünnette yer alan delillere daha önce yer vermiş ve onlara da sadaka ve zekât almanın haram olduğunu izah etmiştik. Zeyd *radıyallahu anh*'tan gelen rivayetlerin ilkinde onun, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hanımlarının ehl-i beytine dâhil olduğunu, ikinci rivayette ise dâhil olmadıklarını ifade etmesine gelince, bu konuda muteber olan ilk rivayettir.

Zeyd *radıyallahu anh*'ın kadınların ehl-i beyte dâhil olmadıkları yönündeki sözü, ancak Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hanımları dışındaki kadınlara uygundur. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hanımlarına gelince, onların Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem* ile olan bağları, neseb bağı gibidir. Zira aralarındaki bağ, kalkmış değildir. Onlar dünyada da, ahirette de onun hanımlarıdır. Nitekim bununla ilgili açıklama daha önce İbnu'l-Kayyım'ın sözleri arasında geçmişti.

4- Ehl-i sünnet ve'l-cemaat, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in bu hadiste yer alan vasi-

yetini yerine getirme konusunda insanların en bahtiyarıdır. Zira onlar, ehl-i beytin tamamını sever ve dost bilirler. Adalet ve insaf çerçevesi dâhilinde onları layık oldukları makamda değerlendirip haklarını verirler. Ehl-i sünnet dışındaki gruplar ise böyle değildir. Nitekim onlar hakkında İbn Teymiyye *rahimehullah* şöyle der:

"İnsanlar içerisinde Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in bu vasiyetinden en uzak olanlar Rafızîlerdir. Çünkü onlar, Abbas *radıyallahu anh* ve onun nesline düşmanlık beslerler. Hatta onlar, bütün ehl-i beyte düşmanlık besler ve onlara karşı kâfirlere yardım ederler."[16]

* *"Kıyamet günü her türlü bağ ve neseb kopacaktır. Ancak benim bağım ve nesebim hariç."* Elbani *rahimehullah*, bu hadise, *es-Silsiletu's-Sahiha*'da (hadis no: 2036) yer vermiş, isnadını İbn Abbas, Ömer, İbn Ömer ve el-Misver b. Mahrame *radıyallahu anhum*'a dayandırmış, ayrıca bu hadisi onlardan rivayet eden muhaddislere yer vermiştir. Son olarak da şöyle demiştir: "Netice

16 *Mecmuu'l-Fetava*, 4/419.

olarak bütün bu tariklerle birlikte bu hadis, sahihtir. En iyisini Allah bilir."

Bu hadisin bazı tariklerinde Ömer'in, Ali'nin Fatıma'dan olan kızı Ümmü Külsüm *radıyallahu anhum* ile evlenmeyi bu hadis dolayısıyla istediği ifade edilmektedir.

* İmam Ahmed, Abdurrazzak → Ma'mer → İbn Tavus → Ebu Bekr b. Muhammed b. Amr b. Hazm kanalıyla bir sahabîden, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir:

"Ey Allah'ım! İbrahim'in ailesine salat ettiğin gibi Muhammed'e, ehl-i beytine, hanımlarına ve nesline de salat et. Şüphesiz ki Sen, hamde layık olansın, çok yücesin. Yine İbrahim'in ailesine bereket ihsan ettiğin gibi Muhammed'e, ehl-i beytine, hanımlarına ve nesline de bereket ihsan eyle. Şüphesiz ki Sen, hamde layık olansın, çok yücesin."

İbn Tavus şöyle demiştir: Babam da böyle salâvat getirirdi.

Bu hadisin isnadında geçen -sahabî dışındaki- ravilere ait hadisleri, Buhârî, Müslim ve dört

Sünen'in sahipleri kitaplarında tahriç etmişlerdir. Elbani de *Sıfatu Salati'n-Nebiy*'de şöyle demiştir: "Bu hadisi Ahmed ve Tahavi, sahih bir senedle rivayet etmiştir."

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hanımlarına ve nesline salat etmeye gelince bu, Buhârî ve Müslim'in Ebu Humeyd es-Saidî *radıyallahu anh*'tan rivayet ettiği hadisle de sabittir. Ancak bu, ehl-i beytin, sadece Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hanımlarından ve neslinden müteşekkil olduğu anlamına gelmez. Aksine onların da ehl-i beyte, kesin olarak, dâhil olduklarını ve ondan hariç tutulamayacaklarını ifade der. Hadiste, hanımlarının ve neslinin Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ehl-i beyti üzerine atfedilmesi ise hususi olanın umumi olana atfedilmesi kabilindedir.

Nitekim İbnu'l-Kayyım *rahimehullah* da içerisinde ehl-i beytinin, hanımlarının ve neslinin zikri geçen ve isnadı tartışmalı olan bir hadisi zikrettikten sonra şöyle demiştir: "Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* bu hadiste hanımlarını, neslini ve ehl-i beytini bir arada zikretmiş ve onları açık bir şekilde belirtmiştir. Bunu da onların ehl-i beyte

dâhil olmaya layık olduklarını, ehl-i beytin dışında olmadıklarını, hatta ehl-i beyte dahil olmaya en layık olanların onlar olduğunu açıkça ifade etmek için yapmıştır. Bu ifade biçimi, hususi olanın umumi olana veya umumi olanın hususi olana atfı kabilinden olup örnekleri çoktur. Burada amaç, atfedilenin şerefine dikkat çekmek ve aynı tür içerisinde özellikle onu zikrederek öne çıkarmaktır. Bu da aynı türün fertleri içinde, aynı hükme dâhil olmaya onun daha layık olması sebebiyle yapılır."[17]

* Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur:

"Sadaka/zekât, Muhammed ailesine yaraşmaz. O, ancak insanların (mallarının ve nefislerinin) kirleridir."[18]

17 *Celâu'l-Efham*, s. 338.

18 Müslim, hadis no: 1072. Abdulmuttalib b. Rabia *radıyallahu anh*'tan. Hadisin tamamı daha önce geçmişti.

Beşinci Bölüm

EHL-İ BEYTİN, SAHABE VE ONLARA GÜZELCE TÂBİ OLANLARIN KATINDAKİ YÜCE DEĞERİ

Ebu Bekir radıyallahu anh:

Buhârî, *Sahih*'inde[19] Ebu Bekir *radıyallahu anh*'ın Ali *radıyallahu anh*'a şöyle dediğini rivayet etmiştir: "Canım elinde olan Allah'a yemin ederim ki benim için, Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in akrabasıyla iyi ilişkiler içinde olmam, kendi akrabamla iyi ilişkiler içinde olmamdan daha sevimlidir."

Yine Buhârî, *Sahih*'inde[20] İbn Ömer *radıyallahu anhuma* kanalıyla Ebu Bekir *radıyallahu anh*'ın şöyle dediğini rivayet etmiştir: "Muhammed *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ehl-i beytini gözetip kollayın."

Hafız İbn Hacer *rahimehullah,* Ebu Bekir *radıyallahu anh*'ın bu sözünü şerhederken şöyle de-

19 Hadis no: 3712.

20 Hadis no: 3713.

mektedir: "Ebu Bekir *radıyallahu anh* bu sözüyle insanlara hitap etmekte ve onlara bu tavsiyede bulunmaktadır. Gözetip kollamak, onları korumak demektir. Yani Ebu Bekir *radıyallahu anh* şöyle demektedir: Muhammed *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hatırını gözeterek onlara eziyet etmeyin ve kötü davranmayın."

Buhârî, *Sahih*'inde[21] Ukbe b. el-Haris *radıyallahu anh*'tan şöyle rivayet etmiştir: "Ebu Bekir *radıyallahu anh* ikindi namazını kıldırdı. Sonra yürüyerek mescidden çıktı. Dışarıda (Ali *radıyallahu anh*'ın oğlu) Hasan'ın çocuklarla oynadığını gördü. Hemen onu omuzlarına aldı ve şöyle dedi: "Babam ona feda olsun ki (bu çocuk,) Nebi'ye benziyor; Ali'ye benzemiyor." Bunu duyan Ali *radıyallahu anh* da gülüyordu."

Hafız İbn Hacer *rahimehullah* bu hadisin şerhinde şöyle der: "Bu hadis, Ebu Bekir *radıyallahu anh*'ın faziletini ve Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in yakınlarına olan sevgisini göstermektedir."

21 Hadis no: 3542.

Ömer b. el-Hattab ve Osman b. Affan radıyallahu anhuma:

Buhârî, *Sahih*'inde[22] Enes *radıyallahu anh*'tan şöyle rivayet etmiştir: "Ömer b. el-Hattab, kuraklık olduğu zamanlarda Abbas b. Abdulmuttalib'le tevessül ederek yağmur duası yapar ve şöyle derdi: Allah'ım! Bizler Peygamberimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* ile Sana tevessül ederdik de Sen bize yağmur yağdırırdın. Biz (şimdi de) Peygamberimizin amcasıyla Sana tevessül ediyoruz, bize yağmur yağdır." Enes devamla diyor ki: "(Bu duadan sonra) yağmur yağardı."

Ömer *radıyallahu anh*'ın Abbas *radıyallahu anh* ile tevessül etmesi, onun duasıyla tevessül etmesi anlamındadır. Nitekim bu, bazı rivayetlerde açıkça ifade edilmiştir ki Hafız İbn Hacer *rahimehullah, Fethu'l-Bari*'de bu hadisin şerhini yaparken o rivayetlere yer vermiştir.

Ömer *radıyallahu anh*'ın, duasıyla tevessül etmek üzere Abbas *radıyallahu anh*'ı seçmesinin nedeni, onun Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'e

22 Hadis no: 1010, 3710.

olan yakınlığıdır. Bu nedenledir ki Ömer *radıyallahu anh*, "Biz (şimdi de) Peygamberimizin amcasıyla Sana tevessül ediyoruz." demiş, "Abbas'la tevessül ediyoruz." dememiştir.

Bilindiği üzere Ali *radıyallahu anh,* Abbas *radıyallahu anh*'tan daha üstündür; ikisi de Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in akrabasıdır. Ancak Abbas *radıyallahu anh,* Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'e akrabalık yönünden daha yakındır. Şayet Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* geride bir mal miras bırakmış olsaydı, bu konuda Abbas onu almaya daha öncelikle hak sahibi olurdu. Zira Buhârî ve Müslim'in rivayet ettiği bir hadiste Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur: *"Miras paylarını (Kur'ân'da bildirilen) hak sahiplerine ulaştırın. Paylardan arta kalan ise (ölüye) en yakın erkek akrabanındır."*

Yine Buhârî ve Müslim, Ebu Hureyre *radıyallahu anh*'dan, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in Ömer *radıyallahu anh*'a hitaben amcası Abbas hakkında şöyle dediğini rivayet etmişlerdir: *"Bilmez misin ki kişinin amcası, onun babasının aslı gibidir."*

İbn Kesîr *rahimehullah,* Şûrâ sûresinin tefsirinde şöyle bir rivayete yer vermektedir: "Ömer b. el-Hattab, Abbas *radıyallahu anhuma*'ya şöyle dedi: Vallahi Müslüman olduğun gün, senin Müslüman olmana o kadar sevindim ki, şayet (babam) Hattab Müslüman olsaydı o kadar sevinmezdim. Çünkü senin Müslüman olman, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* nezdinde Hattab'ın Müslüman olmasından daha sevimliydi." Bu rivayete İbn Sa'd da *Tabakat*'ında (4/22, 30) yer vermiştir.

Şeyhulislam İbn Teymiyye *rahimehullah* da *İktidau's-Sırati'l-Mustakîm Muhalefetu Ashabi'l-Cahim* adlı eserinde (1/446) şöyle bir rivayete yer vermektedir: "Ömer b. el-Hattab *radıyallahu anh,* bağış divanını düzenlerken, insanları, neseblerini göz önünde tutarak kaydetmiştir. Buna da önce Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'e neseb bakımından en yakın olanlardan başlamıştır. Araplar bittikten sonra Arap olmayanları kaydetmiştir. Divan kaydı, gerek diğer raşid halifeler, gerekse de Emeviler ve Abbasiler devrinde böyle devam etmiştir. Ancak daha sonra değiştirilmiştir."

Yine İbn Teymiyye *rahimehullah*, aynı eserinde (1/453) şöyle demiştir: "Ömer b. Hattab *radı-*

yallahu anh'ın divan kaydı yaparkenki tavrına bir bakın! Ona, 'Müminlerin emîri önce kendisinden başlasın.' dendiğinde o, 'Hayır, Ömer'i Allah'ın onu koyduğu yere koyun.' demiş ve önce Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ehl-i beytinden, sonra da onlara yakın olanlardan başlamıştır. Kendi sırası ise Adiy oğullarına sıra geldiğinde gelmiştir ki onlar da Kureyş boylarının çoğundan daha gerideder."

Daha önce ehl-i beytin faziletine dair hadisleri zikrederken *"Kıyamet günü her türlü bağ ve neseb kopacaktır. Ancak benim bağım ve nesebim hariç."* hadisine yer vermiş ve Ömer *radıyallahu anh*'ı, Ali *radıyallahu anh*'ın kızı Ümmü Külsüm *radıyallahu anha* ile evlenmeye iten sebebin de bu hadis olduğunu belirtmiştik. Elbani *rahimehullah,* bu hadise ve onun Ömer *radıyallahu anh*'dan gelen tariklerine *es-Silsiletu's-Sahiha*'da[23] yer vermiştir.

Bilindiği üzere dört raşid halifenin hepsi de hısımlık yoluyla Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in akrabalarıdır. Ebu Bekir ve Ömer *radıyal-*

23 Hadis no: 2036.

lahu anhuma, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in, onların kızlarıyla (Âişe ve Hafsa ile) evlenmesi şerefine ve üstünlüğüne nail olmuşlardır. Osman ve Ali *radıyallahu anhuma* da Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in kızlarıyla evlenme şerefine ve üstünlüğüne nail olmuşlardır.

Osman *radıyallahu anh,* önce Rukayye ile, onun vefatından sonra da kız kardeşi Ümmü Külsüm ile evlenmiştir. Bu nedenle ona iki nur sahibi anlamında "Zinnureyn" denmiştir. Ali *radıyallahu anh* da Fatıma *radıyallahu anha* ile evlenmiştir.

İmam Zehebi *rahimehullah*'ın *Siyeru A'lami'n-Nubela* ve İbn Hacer *rahimehullah*'ın *Tehzibu't-Tehzib* adlı eserlerinin Abbas *radıyallahu anh*'ın hayatıyla ilgili bölümlerinde şöyle bir rivayet yer almaktadır:

"Abbas *radıyallahu anh,* Ömer veya Osman *radıyallahu anhuma*'nın yanından geçtiği sırada, o ikisi, binek üzerinde iseler bineklerinden inerler ve o geçinceye kadar öylece beklerlerdi. Bunu, Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in amcasına olan saygılarından dolayı yaparlardı."

Ömer b. Abdulaziz rahimehullah:

İbn Sa'd *rahimehullah, Tabakat*'ında,[24] kendi isnadıyla birlikte şöyle bir rivayet zikretmiştir: "Ömer b. Abdulaziz, Ali b. Ebu Talib'in kızı Fatıma *radıyallahu anhuma*'ya şöyle dedi: Ey Ali'nin kızı! Vallahi yeryüzünde benim için sizden daha sevimli hiçbir ev halkı yoktur. Vallahi sizler bana, kendi ev halkımdan bile daha sevimlisiniz."

Ebu Bekir İbn Ebi Şeybe rahimehullah:

el-Mizzî, *Tehzibu'l-Kemal* adlı eserinde Ali b. Hüseyin'in hayatıyla ilgili bölümde, Ebu Bekir İbn Ebi Şeybe *rahimehullah*'ın şöyle dediğini aktarmaktadır: "Bütün isnadlar içinde en sahih olanı; Zühri'nin Ali b. Hüseyin'den, onun, babası Hüseyin'den, onun da kendi babası Ali *radıyallahu anhum*'dan yaptığı rivayetlerin isnadıdır."

Şeyhulislam İbn Teymiyye rahimehullah:

İbn Teymiyye *rahimehullah, el-Akidetu'l-Vasıtıyye* adlı eserinde şöyle demektedir: "Ehl-i sün-

24 5/333, 387-388.

net ve'l-cemaat, Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ehl-i beytini sever, onları dost bilir ve Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in onlar hakkındaki vasiyetine de riayet ederler. Nitekim o, Ğadir-i Hum'da şöyle buyurmuştur: *'Ehl-i beytim hakkında size Allah'ı hatırlatırım. Ehl-i beytim hakkında size Allah'ı hatırlatırım.'*

Yine Kureyş'ten bazılarının Haşim oğullarına eziyet ettiğinden yakınan amcası Abbas *radıyallahu anhuma*'ya da şöyle demiştir: *'Nefsim elinde olan Allah'a yemin ederim ki, sizi, Allah için ve benim akrabam olmanız sebebiyle sevmedikçe iman etmiş olmazlar.'*

Yine Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur:

'Allah, İsmail oğulları içinden Kinane'yi, Kinane'den Kureyş'i, Kureyş'ten Haşim oğullarını, Haşim oğullarından da beni seçti.'

Ehl-i sünnet, müminlerin anneleri olan Peygamberimizin hanımlarını, özellikle de onun çocuklarının annesi, ona ilk iman eden, peygamberliği hususunda ona destek olan ve onun katında yüce bir mertebeye sahip olan Hatice

radıyallahu anha'yı dost bilir ve onların ahirette de onun hanımları olacaklarına iman ederler.

Ebu Bekir Sıddık *radıyallahu anh*'ın kızı olan ve Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in, hakkında, *'Âişe'nin kadınlara üstünlüğü, tiridin diğer yemeklere üstünlüğü gibidir.'* buyurduğu Âişe-i Sıddıka *radıyallahu anha* hakkındaki inançları da böyledir.

Ehl-i sünnet, sahabeye buğzeden ve dil uzatan Rafızîlerin yolundan da ehl-i beyte söz ve hareketleriyle eziyet eden Nasıbîlerin yolundan da uzak dururlar."

İbn Teymiyye *rahimehullah, el-Vasıyyetu'l-Kubra*'da da şöyle der: "Aynı şekilde Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ehl-i beytinin de riayet edilmesi gereken hakları vardır. Zira Allah Teâlâ, onlara ganimetlerden bir hak ayırmıştır. Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem,* kendisiyle birlikte onlara da salavat getirmeyi emretmiş ve şöyle buyurmuştur:

'(Salavat getirirken) şöyle deyin: «Allah'ım! İbrahim'in ailesine salat ettiğin gibi Muhammed'e ve Muhammed'in ailesine de salat et. Şüphe-

siz ki Sen, övgüye layık olansın, çok yücesin. İbrahim'in ailesine bereket ihsan ettiğin gibi Muhammed'e ve Muhammed'in ailesine de bereket ihsan et. Şüphesiz ki Sen, övgüye layık olansın, çok yücesin.»'[25]

Muhammed *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ailesi, kendilerine sadaka ve zekât almanın haram olduğu kimselerdir. İmam Şafiî, Ahmed b. Hanbel ve diğer âlimler *-Allah hepsine rahmet eylesin-* böyle demişlerdir. Zira Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur: *"Şüphe yok ki sadaka/zekât (almak), Muhammed'e de, Muhammed'in ailesine de helal değildir."* Allah Teâlâ da kitabında şöyle buyurmuştur: **'Ey ehl-i beyt! Allah, sizden, sadece günahı gidermek ve sizi tertemiz yapmak istiyor.'** (Ahzab, 33) Allah Teâlâ, onlara sadaka ve zekâtı haram kılmıştır; çünkü onlar insanların kirleridir."

İbn Teymiyye *rahimehullah* yine şöyle demektedir: "Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ehl-i

25 *Mecmuu'l-Fetava*, 3/407-408.

beytini sevmek, onları dost bilmek ve haklarına riayet etmek de aynı şekilde farzdır."[26]

İmam İbnu'l-Kayyım rahimehullah:

İbnu'l-Kayyım *rahimehullah,* fasid te'vilin insanlar katında kabul görme sebeplerini sayarken şöyle demektedir:

"Üçüncü sebeb: Te'vilcinin, te'vilini, kadri yüce ve değerli bir âlime veya Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ehl-i beytinden birine veya ümmet içinde hayırla ve övgüyle anılan herhangi birine nisbet etmesidir ki bu sayede o, te'vilini süsleyip cahillerin kalplerine sokmayı amaçlar. Çünkü insanlar, genelde saygı duydukları ve yücelttikleri kimselerin sözlerini saygıyla karşılarlar. Hatta onların sözlerini Allah'ın ve Rasûlünün sözlerinden bile önde tutarlar ve 'O, Allah'ı ve dinini bizden daha iyi bilir.' derler.

İşte bu yola tevessül eden Rafızî, Batınî, İsmailiyye ve Nusayriyye fırkaları, bâtıl düşünce ve te'villerini Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ehl-i beytine nisbet etmek suretiyle yaymışlardır.

---

26 *Mecmuu'l-Fetava*, 28/491.

Zira onlar, **Müslümanların ehl-i beyti sevme ve onlara saygı gösterme konusunda ittifak halinde olduklarını bildikleri için kendilerini ehl-i beyte mensup gibi göstermiş, onlara sevgi ve saygı gösterisinde bulunmuş ve menkıbelerini dillerinden düşürmemişlerdir.** Öyle ki onları dinleyenler gerçekten onların ehl-i beytin dostları olduklarını zannetmişlerdir. Onlar da bu şekilde bâtıl düşüncelerini ehl-i beyte nisbet etmek suretiyle yaymışlardır. La ilahe illallah! Bu yolla nice zındıklık, ilhad ve bid'at ortaya atılmıştır. Hâlbuki ehl-i beyt, onların hepsinden beridir.

Bu sebep üzerinde iyi düşündüğün zaman bunun pek çok insan üzerinde etkili olduğunu görürsün. Onlar, sadece konuşana hüsnü zan beslerler ve Allah katından gelmiş bir delile dayanmaksızın onun sözünü kabul ederler. İşte bu taassub, atalarının ve geçmişlerinin yoluna körü körüne bağlı kalarak rasullerin dinine karşı çıkanlardan miras kalmıştır. Ve kıyamet gününe kadar da saygı duyduğu kimseyi, hakka aykırı

davrandığı konularda dahi taklid eden her mukallidin durumu da budur."[27]

Hafız İbn Kesir rahimehullah:

İbn Kesir *rahimehullah,* Şûrâ sûresinin 23. âyetinin tefsirinde, âyette geçen akrabalar hakkındaki en doğru tefsirin, -bu konuda Buhârî'de yer alan İbn Abbas *radıyallahu anhuma*'nın tefsirinde de görüldüğü üzere- onların, Kureyş kabilesinin boyları olduğu şeklindeki açıklamasından sonra şöyle demektedir:

"Ehl-i beyt hakkındaki vasiyeti, onlara iyi davranılması, hürmet ve ikramda bulunulması emrini elbette inkâr etmiyoruz. Zira onlar, tertemiz bir zürriyetten, övünç, haseb ve neseb yönünden yeryüzündeki en şerefli aileden gelmektedirler. Özellikle de selefleri olan Abbâs ve oğulları, Ali ve onun ehl-i beytiyle zürriyeti gibi *-Allah hepsinden razı olsun-* apaçık ve sahîh nebevî sünnete tâbi oldukları zaman üstünlükleri tartışmasızdır."

İbn Kesir *rahimehullah,* Ebu Bekir ve Ömer *radıyallahu anhuma*'dan, ehl-i beyte saygı gösterme

27 *Muhtasaru's-Savaikı'l-Mursele*, 1/90.

ve onların üstünlüğü konusunda iki rivayete yer verdikten sonra şöyle demektedir: "Ebu Bekir ve Ömer *radıyallahu anhuma*'nın bu tutumu, herkesin sahip olması gereken bir tutumdur. Bu sebepledir ki o ikisi, nebi ve rasûllerden sonra, iman edenlerin en üstünleri olmuşlardır. *Allah, o ikisinden de, diğer bütün sahabîlerden de razı olsun.*"

Hafız İbn Hacer rahimehullah:

İbn Hacer *rahimehullah, Fethu'l-Bari*[28] adlı eserinde Ali b. Hüseyin'in Hüseyin b. Ali'den, onun da Ali b. Ebu Talib *radıyallahu anhum*'dan rivayet ettiği bir hadis hakkında şöyle demektedir: "Bu, en sahih isnadlardan biridir ve babası vasıtasıyla dedesinden rivayette bulunanlar içinde tercemesi en şerefli olanlardır."

Şeyhulislam Muhammed b. Süleyman et-Temimî rahimehullah:

Şeyhulislam Muhammed b. Süleyman et-Temimî *rahimehullah*'ın altı erkek ve bir kız çocuğu vardı. İsimleri de Abdullah, Ali, Hasan, Hüseyin,

28 3/11.

İbrahim, Abdülaziz ve Fatıma idi. Abdulaziz hariç hepsinin ismi, ehl-i beyte ait isimlerdir. Şöyle ki Abdullah ve İbrahim, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in iki oğlunun ismi; Fatıma, kızının ismi; Ali, damadının; Hasan ve Hüseyin de torunlarının isimleridir.

Çocukları için ehl-i beyt isimlerini tercih etmesi, onun Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ehl-i beytine olan sevgi ve saygısını göstermektedir. Ayrıca onun torunları arasında da bu isimlere sahip pek çokları vardır.

Bu bölümde son olarak şunu söylemek istiyorum: Allah Teâlâ, bana erkek ve kız çocuklar bahşetti. Ben de onlara Ali, Hasan, Hüseyin, Fatıma ve Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hanımlarından yedisinin isimlerini verdim ki bu isimlerin sahipleri, hem sahabî, hem de Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in akrabalarıdır.

Bana, Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ashabını ve ehl-i beytini sevme nimetini ihsan eden Allah'a hamdolsun. Allah'tan, üzerimdeki bu nimetini daim kılmasını, kalbimi onlardan birine karşı kin beslemekten, dilimi de onları ya-

kışıksız şekilde anmaktan muhafaza etmesini niyaz ediyorum.

"Rabbimiz! Bizi ve bizden önce gelip geçmiş imanlı kardeşlerimizi bağışla; kalplerimizde, iman edenlere karşı hiçbir kin bırakma! Rabbimiz! Şüphesiz ki Sen, çok şefkatli, çok merhametlisin!" (Haşr, 10)

Altıncı Bölüm

ÂLİMLERDEN BAZILARININ EHL-İ BEYT MENSUBU BİR GRUP SAHABÎYE YAPTIKLARI ÖVGÜLER

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in amcası Abbas b. Abdulmuttalib radıyallahu anh:

İmam Zehebi *rahimehullah, Siyeru A'lami'n-Nubela*[29] adlı eserinde şöyle demektedir: "Abbas, en uzun boylu, en güzel görünümlü, en yakışıklı ve en gür sesli adamlardan biriydi. Çok yumuşak huylu ve kavmi içinde liderdi… Zübeyr b. Bekkar şöyle demiştir: Abbas'ın, Haşim oğullarının çıplakları için ayırdığı elbisesi, açları için ayırdığı büyükçe bir yemek kabı ve cahillerine engel olacak bir bağı vardı. Komşuyu korurdu, malı cömertçe dağıtırdı ve musibet zamanlarında malından harcardı."

29 2/79-80.

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in amcası Hamza b. Abdulmuttalib radıyallahu anh:

İbn Abdilber *rahimehullah, el-İstîab*[30] adlı eserinde şöyle demektedir: "Hamza b. Abdulmuttalib b. Haşim; Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in amcası. Ona Allah'ın aslanı ve Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in aslanı denirdi. Künyesi Ebu Umara ve Ebu Ya'la idi."

İmam Zehebi ise onun hakkında şöyle der: "Önder, kahraman, aslan, Allah'ın aslanı, Ebu Umara, Ebu Ya'la el-Kuraşî el-Haşimi. Mekke'de doğmuş, Medine'ye hicret etmiş, Bedir gazvesine katılmış ve Uhud'da şehid olmuştur. Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in amcası ve aynı zamanda sütkardeşidir."[31]

Müminlerin Emîri Ali b. Ebu Talib radıyallahu anh:

Müslim, *Sahih*'inde,[32] Şurayh b. Hani'den şöyle rivayet etmiştir: "Ben, Âişe *radıyallahu*

30 1/270.

31 *Siyeru 'Alami'n-Nubela*, 1/172.

32 Hadis no: 276.

anha'nın evine gittim ve ona mestler üzerine meshetmeyi sordum. Şöyle dedi: 'Ebu Talib'in oğluna (Ali'ye) git ve ona sor. Çünkü o, Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem* ile beraber yolculuklara çıkardı.' Bunun üzerine biz de gidip Ali *radıyallahu anh*'a sorduk. O da şöyle cevap verdi: 'Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem,* yolcu için üç gün üç gece, mukim için ise bir gün bir gece (mest üzerine meshetme izni) verdi.'"

Müslim'in bir rivayetinde şöyle geçmektedir: "Âişe *radıyallahu anha*, 'Sen Ali'ye git; çünkü o, bu konuyu benden daha iyi biliyor.' dedi. Bunun üzerine ben de Ali *radıyallahu anh*'ın yanına gittim. Ali*,* Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'den, yukarıda zikredilen şeyin aynısını anlattı."

İbn Abdilber[33] *rahimehullah*, *el-İstîab* adlı eserinde şöyle demektedir: "Ahmed b. Hanbel ve Kadı İsmail b. İshak şöyle demiştir: "Sahabe içinde Ali b. Ebu Talib *radıyallahu anh*'ın faziletlerinin anlatıldığı hasen isnadların bir benzeriyle, hiç kimsenin faziletleri anlatılmamıştır." Ahmed b. Şuayb b. Ali en-Nesaî *rahimehullah* da böyle demiştir."

---

33 3/51.

Yine İbn Abdilber[34] *rahimehullah,* aynı eserinde şöyle demiştir: "Hasan b. Ebu'l-Hasan el-Basrî'ye Ali b. Ebu Talib *radıyallahu anh* soruldu. O da şöyle anlattı: Ali, vallahi, Allah'ın düşmanına attığı isabetli oklardan biri, bu ümmetin Rabbanî, faziletli, hayırda öncü ve Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'e yakın bir ferdiydi. Allah'ın emri karşısında gevşek, dini konusunda kınanmış ve malı hususunda çalıp çırpan biri değildi. Kur'ân'a hakkını verdi ve ondan, hoş bahçeler devşirdi. İşte Ali b. Ebu Talib böyle biriydi."

Yine İbn Abdilber[35] *rahimehullah,* aynı eserinde şöyle demiştir: "el-Esam, Abbas ed-Dûrî'den, Yahya b. Main'in şöyle dediğini rivayet etmiştir: Peygamberimizden sonra bu ümmetin en hayırlıları; Ebu Bekir, Ömer, sonra Osman, sonra da Ali'dir. Bizim mezhebimiz ve imamlarımızın görüşü budur."

Yine İbn Abdilber[36] *rahimehullah,* aynı eserinde şöyle demiştir: "Ebu Ahmed ez-Zübeyrî ve

34 3/47.
35 3/52.
36 3/65.

başkaları, Malik b. Miğvel ve Ukeyl kanalıyla Şa'bi'nin şöyle dediğini rivayet etmiştir: Alkame, bana, 'Ali'nin bu ümmet içindeki misali neye benziyor biliyor musun?' dedi. Ben de 'Neye benziyor?' diye sordum. Şöyle dedi: Meryem oğlu İsa'ya. Zira bir grup onu çok sevmiş, öyle ki onun sevgisi içinde helak olmuşlardır; bir grup da ondan nefret etmiş, öyle ki nefretleri içinde helak olmuşlardır."

Alkame'nin kasdettiği kimseler yahudi ve hıristiyanlardır. Onlara benzettiği kimseler ise Haricîler ve Rafızîlerdir.

Yine İbn Abdilber[37] *rahimehullah,* aynı eserinde şöyle demiştir: "Ali *radıyallahu anh*'ın iki kıbleye doğru namaz kıldığı, hicret ettiği, Bedir'e, Hudeybiye'ye ve diğer gazvelere katıldığı, Bedir, Uhud, Hendek ve Hayber'de büyük kahramanlıklar ve başarılar gösterdiği ve bu gazvelerde önemli bir konumda bulunduğu konusunda icma edilmiştir. Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in sancağı birçok gazvede onun elindeydi. Bedir günü de -tartışmalı olmakla birlikte- sancak, yine

---

37 3/33.

onun elindeydi. Uhud gazvesinde de sancağı taşıyan Mus'ab b. Umeyr *radıyallahu anh* şehid olunca Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem,* sancağı Ali *radıyallahu anh*'a vermiştir."

İbn Teymiyye *rahimehullah*, *Minhacu's-Sünneti'n-Nebeviyye*[38] adlı eserinde şöyle demiştir: "Ebu Bekir ve Ömer *radıyallahu anhuma,* Ali *radıyallahu anh*'a her fırsatta çokça saygı gösterirdi, hatta sadece ona değil, diğer Haşim oğulları mensuplarına da bağış hususunda öncelik verirlerdi. Onun derecesinde olanlara yaptıkları gibi onu da mertebe, saygı, sevgi, dostluk ve övgü konularında önde tutarlardı. Allah'ın onu, onun gibi olmayanlara üstün kıldığı konularda, onlar da onu üstün tutarlardı. O ikisinin, Ali hakkında, hatta sadece Ali değil, diğer Haşim oğulları hakkında da tek bir kötü söz ettikleri bile bilinmemektedir."

İbn Teymiyye *rahimehullah* devamla şöyle demektedir: "Ali *radıyallahu anh*'ın durumu da aynı şekildedir. Onun Ebu Bekir ve Ömer *radıyallahu anhuma*'yı sevdiği, dost bildiği, onlara saygı gösterdiği ve onları ümmetin diğer mensuplarından

---

38 6/178.

önde tuttuğu konusunda tevatür derecesindeki rivayetler, onun bu konudaki tutumunu ortaya koymaktadır. Onun bu ikisi hakkında tek bir kötü söz dahi söylediği bilinmemektedir. Yine halifeliğe o ikisinden daha layık olduğuna dair bir ifadesi de bilinmemektedir. Bu gerçek, havas ve avam katında sabit ve mütevatir olup sika/güvenilir ravilerden nakledilmiş olan rivayetleri bilen kimselerce malumdur."

Yine İbn Teymiyye *rahimehullah,* aynı eserinde[39] şöyle demektedir: "Ali *radıyallahu anh*'a gelince; ehl-i sünnet, onu sever ve dost bilirler. Onun, raşid halifelerden ve hidayete erdirilmiş imamlardan olduğuna tanıklık ederler."

İbn Hacer *rahimehullah* da *et-Takrib*'de şöyle demektedir: "Ali b. Ebu Talib b. Abdulmuttalib b. Haşim el-Haşimi; Lakabı Haydere (lider aslan), künyesi Ebu Turab ve Ebu'l-Haseneyn'dir. Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in amcasının oğlu ve damadıdır. İslâm'a ilk girenlerden ve sahabîlerin önde gelenlerindendir. Bir grup âlim, onun, Müslüman olanların ilki olduğu görüşün-

39 6/18.

dedir. O, Arapların öncüsüdür ve cennetle müjdelenenlerden biridir. Hicri kırk senesi Ramazan ayında vefat etmiştir. O gün o, ehl-i sünnetin icmasıyla yeryüzünde yaşayan insanların en üstünüydü. Tercih edilen görüşe göre vefat ettiğinde altmış üç yaşındaydı."

Ali b. Ebu Talib *radıyallahu anh*'ın on beş oğlu ve on sekiz de kızı vardı. Bunu el-Âmiri, *er-Riyadu'l-Mustetabe fi Cümleti Men Rava fi's-Sahihayn mine's-Sahabe*[40] adlı eserinde ifade etmiş, sonra da onları ve annelerini saymıştır. Ardından da şöyle demiştir: "Ali'nin soyu, çocukları içinde Hasan, Hüseyin, Muhammed, Ömer ve Abbas yoluyla devam etmiştir."

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in torunu Hasan b. Ali b. Ebu Talib radıyallahu anhuma:

İbn Abdilber *rahimehullah, el-İstiab*[41] adlı eserinde şöyle demiştir: "Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in Hasan b. Ali hakkında şöyle dediği-

40 s. 180.
41 1/396.

ni ifade eden sahih hadisler tevatür derecesine ulaşmıştır: *"Benim bu oğlum, seyyiddir/efendidir. Umulur ki Allah onu bir süre yaşatır da onun vesilesiyle Müslümanlardan iki büyük topluluğun arasını düzeltir."* Bu hadisi sahabeden bir topluluk rivayet etmiştir. Bu konuda Ebu Bekre *radıyallahu anh*'tan gelen hadiste şöyle geçmektedir: *"O, benim dünyadaki reyhan çiçeğimdir."*

Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in seyyid/efendi dediği kimseden daha efendi hiç kimse yoktur. *-Allah'ın rahmeti üzerine olsun-* O; yumuşak huylu, takva sahibi ve fazilet ehliydi. Takvası ve fazileti onu, Allah katındaki mükâfata rağbet göstererek idareciliği ve dünyayı terk etmeye itmiştir. Nitekim şöyle demiştir: "Allah'a yemin olsun ki, bana faydalı ve zararlı olan şeyleri öğrendiğimden beri ben, uğrunda az da olsa kan akıtılarak Muhammed *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ümmetinin idaresine geçmeyi istemedim. Hasan b. Ali b. Ebu Tâlib, Osman b. Affan *radıyallahu anh*'a yardıma ilk gidenlerden ve onu ilk savunanlardandı."

İmam Zehebi *rahimehullah* da onun hakkında şöyle demiştir: "İmam, seyyid, Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in reyhan çiçeği ve torunu, cennet gençlerinin efendisi, Ebu Muhammed el-Kuraşi el-Haşimi el-Medenî, şehid…"[42]

İmam Zehebi *rahimehullah,* onun hakkında yine şöyle demiştir: "Bu imam; seyyid, yakışıklı, güzel yüzlü, akıllı, ağırbaşlı, cömert, övgüye layık, seçkin, dindar, takva sahibi, haşmetli ve şanı yüceydi."[43]

İbn Kesir *rahimehullah* da onun hakkında şöyle demiştir: "Ebu Bekir Sıddık *radıyallahu anh* ona değer verir, saygı gösterir, ikramda bulunur ve ona 'Babam sana feda olsun.' sözüyle hitap ederdi. Ömer b. el-Hattab *radıyallahu anh* da böyleydi… Aynı şekilde Osman b. Affan *radıyallahu anh* da Hasan ve Hüseyin'e değer verir ve onları severdi. Osman b. Affan *radıyallahu anh*'ın, evinde mahsur olduğu günlerde Hasan b. Ali *radıyallahu anhuma* onun yanındaydı ve kılıcını kuşanmış bir şekilde onu koruyordu. Osman *radıyallahu anh,*

---

42 *Siyeru A'lami'n-Nubela*, 3/245-246.

43 *Siyeru A'lami'n-Nubela*, 3/253.

onun için endişe etmiş ve hem ona bir kötülük gelmesinden korktuğu için hem de Ali *radıyallahu anh*'ın gönlünü hoş etmek için yemin vererek ondan evine dönmesini istemiştir."[44]

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in torunu Hüseyin b. Ali b. Ebu Talib radıyallahu anhuma:

İbn Abdilber *rahimehullah* şöyle demektedir: "Hüseyin, fazilet sahibi ve dindardı. Çok oruç tutar, çok namaz kılar ve çok hac yapardı."[45]

İbn Teymiyye *rahimehullah* da onun hakkında şöyle demektedir: "Allah Teâlâ, bu günde (yani Aşure gününde) şehadeti nasip ederek Hüseyin *radıyallahu anh*'ı yüceltmiş, onu öldürenleri, öldürülmesine yardım edenleri ya da buna razı olanları da alçaltmıştır. Ondan önce şehit edilenler, onun için güzel bir örnektir. O ve kardeşi (Hasan), cennet gençlerinin efendileridir. İkisi de İslam'ın aziz olduğu bir dönemde yetiştiler. Hicret, cihad ve eziyetlere sabretme gibi diğer ehl-i beytin nail

---

44 *el-Bidaye ve'n-Nihaye*, 11/192-193.

45 *el-İstiab*, 1/377.

oldukları meziyetlere nail olamamışlardır. Bu nedenle Allah Teâlâ, onların izzetini tamamlamak ve derecelerini yükseltmek için onlara şehadet şerefini nasip etmiştir.

Hüseyin'in öldürülmesi büyük bir musibettir. Allah Teâlâ da musibet anında "İnna lillah ve inna ileyhi raciun / Şüphesiz ki biz, Allah'a âit kullarız ve kesinlikle O'na döneceğiz." denmesini şöyle emretmiştir: **"(Ey Peygamber!) Sabredenleri müjdele! O sabredenler ki başlarına bir musibet geldiği zaman, 'İnna lillah ve inna ileyhi raciun / Şüphesiz ki biz, Allah'a âit kullarız ve kesinlikle O'na döneceğiz.' derler. İşte Rablerinden övgüler ve rahmet hep onlaradır. Ve doğru yolu bulanlar da onlardır."** (Bakara, 155-157)"[46]

İmam Zehebi *rahimehullah* da Hüseyin *radıyallahu anh* hakkında şunları söylemiştir: "Şerif ve kâmil imam, Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in dünyadaki reyhan çiçeği ve sevgili torunu; Ebu Abdullah Hüseyin el-Kuraşi el-Haşimi. Müminlerin emîri Ebu'l-Hasen Ali b. Ebu Talib b.

46 *Mecmuu'l-Fetava*, 4/511.

Abdulmuttalib b. Haşim b. Abdimenaf b. Kusay *radıyallahu anh*'ın oğlu."[47]

İbn Kesir *rahimehullah* da şöyle demektedir: "Hüseyin *radıyallahu anh,* Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in zamanında yaşamış ve o, kendisinden razı bir şekilde vefat edinceye kadar onun yanında bulunmuştur. Ancak o dönemde o küçüktü. İlerleyen dönemlerde Ebu Bekir *radıyallahu anh* ona değer vermiş ve saygı göstermiştir. Ömer ve Osman *radıyallahu anhuma* da ona aynı şekilde davranmıştır. O, babasının yanından ayrılmamış, ondan hadis rivayet etmiş, Cemel ve Sıffîn de dâhil bütün savaşlarda onun yanında yer almıştır. Saygı duyulan ve hürmet gösterilen biriydi."[48]

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in amcasının oğlu Abdullah b. Abbas radıyallahu anhuma:

Buhârî, *Sahih*'inde[49] İbn Abbas *radıyallahu anhuma*'dan şöyle rivayet etmiştir: "Ömer *radıyal-*

47 *Siyeru A'lami'n-Nubela*, 3/280.
48 *el-Bidaye ve'n-Nihaye*, 11/476.
49 Hadis no: 4970.

lahu anh, beni, Bedir Savaşı'na katılmış olan yaşlı sahabîlerle beraber meclisine çağırırdı. Bu yaşlı sahabîlerden birisi, bir gün, sanki buna kızmış gibi Ömer *radıyallahu anh*'a, 'Bunu neden bizim bulunduğumuz meclise getiriyorsun? Bizim onun yaşında çocuklarımız var.' dedi. Ömer *radıyallahu anh*, 'Onun konumunu biliyorsunuz.' dedi. Yine bir gün beni, onların da hazır bulundukları meclise çağırdı. Sanıyorum maksadı beni onlara kanıtlamaktı. Mecliste Ömer *radıyallahu anh,* **'Allah'ın yardımı ve fetih geldiği zaman…'** (ayetiyle başlayan Nasr suresi) hakkında ne düşünüyorsunuz?' diye sordu. Orada bulunanlardan bazıları, 'Allah bize yardım ve fetih nasip ettiği zaman, O'na hamd ve istiğfar etmemiz emredilmiştir:' dediler. Bazıları da görüş beyan etmeyip sustular. Sonra Ömer, bana dönüp 'Ey İbn Abbas, sen de böyle mi düşünüyorsun?' diye sordu. Ben, 'Hayır' diye cevap verdim. 'Öyleyse nasıl düşünüyorsun?' dedi. Ben, 'Bu âyet-i kerimeyle Allah *azze ve celle*, Rasûlüne, ecelinin yaklaştığını haber vermiştir. Allah şöyle buyurmuştur: **«Allah'ın yardımı ve fetih geldiği zaman,»** işte bu, senin ecelinin yaklaşmasının bir alametidir. **«Rabbine**

hamdet ve istiğfar et. Şüphesiz O, tevbeleri kabul edendir.» dedim. Bunun üzerine Ömer *radıyallahu anh* şöyle dedi: 'Ben de bu sûreden senin söylediğini anlıyorum.'"

İbn Sa'd *rahimehullah, Tabakat*'ında[50] Sa'd b. Ebi Vakkas *radıyallahu anh*'ın şöyle dediğini nakletmiştir: "Ben, İbn Abbas'tan daha anlayışlı, daha akıllı, daha bilgili ve daha yumuşak huylu hiç kimse görmedim. Andolsun ki ben, Ömer b. Hattab'ın, içinden çıkılmaz meseleler hakkında (görüşünü almak için) onu çağırdığını gördüm."

Yine İbn Sa'd *rahimehullah,* aynı eserinde,[51] Talha b. Ubeydullah *radıyallahu anh*'ın şöyle dediğini aktarmaktadır: "Andolsun ki İbn Abbas'a; anlayış, zekâ ve ilim verilmiştir. Ömer b. Hattab'ın kimseyi onun önüne geçirdiğini görmedim."

Yine aynı eserde[52] şöyle bir rivayet yer almaktadır: "İbn Abbas *radıyallahu anhuma*'nın ölüm haberi Cabir b. Abdullah *radıyallahu anhuma*'ya ulaştığında o, bir eliyle diğerine vurdu ve şöyle

50 2/369.
51 2/370.
52 2/370.

dedi: İnsanların en bilgilisi ve en yumuşak huylusu öldü. Onun ölümüyle bu ümmet içinde kapanmayacak bir yara açılmıştır."

Yine aynı yerde Ebu Bekir b. Muhammed b. Amr b. Hazm'ın şöyle dediği nakledilmiştir: "İbn Abbas ölünce Rafi b. Hadic şöyle dedi: Bugün doğudan batıya kadar herkesin ilim konusunda kendisine muhtaç olduğu biri öldü."

İbn Abdilber *rahimehullah* da *el-İstiab*'da[53] Mücahid'in şöyle dediğini nakletmiştir: "'Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur…' diyenlerinki hariç İbn Abbas'ın fetvalarından daha güzel bir fetva işitmedim."

Bu sözün bir benzeri Kasım b. Muhammedden de rivayet edilmiştir.

İbn Kesîr *rahimehullah* da *el-Bidaye ve'n-Nihaye*[54] adlı eserinde şöyle demiştir: "Ömer b. Hattab'ın İbn Abbas'ı sahabenin yaşlılarıyla birlikte meclisine aldığı ve onun hakkında 'Abdullah b. Abbas, Kur'ân'ın ne güzel tercümanıdır!' dediği sabittir. Yine Ömer, İbn Abbas onun bulunduğu

---

53 2/344-345.
54 12/88.

meclise geldiğinde şöyle derdi: 'Yaşlıların genci, soran bir dile ve akleden bir kalbe sahip olan kişi geldi.'"

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in amcasının oğlu Cafer b. Ebu Talib radıyallahu anh:

Buhârî, *Sahih*'inde,[55] Ebu Hureyre *radıyallahu anh*'tan şöyle rivayet etmiştir:

"…Fakirlere karşı insanların en hayırlısı Ca'fer b. Ebu Tâlib idi. O, bizleri evine götürür ve evinde bulunan şeyleri bize yedirirdi. Hatta bazen bize içinde hiçbir şey bulunmayan yağ tulumunu çıkarırdı da biz onu yarar ve kenarlarında bulunan yağ kalıntılarını sıyırırdık."

Hafız İbn Hacer *radıyallahu anh,* bu hadisin şerhinde şöyle demiştir:

"İkrime'nin Ebu Hureyre'den rivayet ettiği şu mutlak ifade, bu hadisteki 'Fakirlere karşı insanların en hayırlısı' şeklindeki mukayyed ifadeye hamledilir: 'Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve*

55 Hadis no: 3708.

sellem'den sonra nalın giyen ve binek binenler içinde Cafer b. Ebu Talib'den daha üstün kimse yoktur.' Bu hadisi, Tirmizî ve Hakim, sahih bir isnadla rivayet etmiştir."[56]

İmam Zehebi de onun hakkında şöyle demiştir: "Seyyid, şehid, şanı büyük, mücahidlerin önderi. Künyesi Ebu Abdullah'tır. Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in amcası Ebu Talib Abdimenaf b. Abdulmuttalib b. Haşim b. Abdimenaf b. Kusay'ın oğlu, Ali b. Ebu Talib'in kardeşidir. Ali'den on yaş büyüktü.

Önce Habeşistan'a, oradan da Medine'ye olmak üzere iki kere hicret etti. Hayber'in fethinden hemen sonra Müslümanlara katıldı ve Medine'de birkaç ay kaldı. Daha sonra Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem* onu, Mute gazvesine giden orduya komutan tayin etti ve o gazvede şehit oldu. Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem,* onun Habeşistan'dan gelişine çok sevinmiş, vefatına da çok üzülmüştü."[57]

---

56 *Fethu'l-Bari*, 7/76.

57 *Siyeru A'lami'n-Nubela*, 1/206.

İbn Hacer *rahimehullah* da *et-Takrib* adlı eserinde şöyle demektedir: "Cafer b. Ebu Talib el-Haşimi; fakirlerin babası, iki kanat sahibi, yüce sahabî, Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in amcasının oğlu. Hicretin sekizinci senesinde Mute gazvesinde şehit edildi. Buhârî ve Müslim'de zikri geçmektedir; ancak rivayeti yer almamaktadır."

Cafer *radıyallahu anh*'a iki kanat sahibi denmektedir; çünkü Mute savaşında kesilen iki koluna karşılık ona iki kanat verilmiştir ve o, bu kanatlarıyla meleklerle birlikte uçmuştur.

Buhârî, *Sahih*'inde,[58] Şâ'bi'den şöyle rivayet etmiştir: "İbn Ömer *radıyallahu anhuma,* Cafer'in oğluna selam verdiği zaman şöyle derdi: Selam sana ey iki kanat sahibinin oğlu!"

Hafız İbn Hacer, bu hadisin şerhinde şöyle der: "İbn Ömer, bu sözüyle sanki Abdullah b. Cafer'in rivayet ettiği şu hadise işaret etmektedir: Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem,* bana şöyle dedi: *'Müjde sana! Baban meleklerle birlikte gök-*

58 Hadis no: 3709.

te uçuyor.' Bu hadisi, Taberani hasen bir isnadla rivayet etmiştir."

Devamla İbn Hacer, Ebu Hureyre, Ali ve İbn Abbas *radıyallahu anhum*'dan olmak üzere farklı tariklerden gelen hadislere yer vermiştir. İbn Abbas'tan, diğer bir tarikle gelen *"Cafer, Cebrail ve Mikail ile uçuyor. Allah, ona iki kolunun yerine iki kanat ihsan etmiştir."* hadisine yer verdikten sonra da "Bu tarikin isnadı ceyyiddir." demiştir.

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in amcasının oğlu Cafer'in oğlu Abdullah radıyallahu anhuma:

Müslim, *Sahih*'inde[59] Abdullah b. Cafer *radıyallahu anhuma*'dan şöyle rivayet etmiştir: "Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem,* yolculuktan döndüğünde ehl-i beytinin çocuklarıyla karşılanırdı. Bir defasında yine yolculuktan dönmüştü. Onu karşılamaya en önce beni götürdüler. Beni bineğinin ön tarafına aldı. Sonra Fatıma'nın oğullarından birini getirdiler, onu da terkisine aldı. Biz, üç kişi bu şekilde binek üstünde Medine'ye girdik."

59 Hadis no: 2428.

İmam Zehebi *rahimehullah,* onun hakkında şöyle demiştir: "Seyyid, âlim, Ebu Cafer el-Kuraşi el-Haşimi; Habeşistan'da doğmuş ve Medine'ye yerleşmiştir. İki kanat sahibi cömert (Cafer b. Ebu Talib'in) oğludur. Onun gibi cömertti. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in yanında bulunmuş ve ondan hadis rivayet etmiştir. Sahabenin küçükleri arasında sayılır. Babası Mute savaşında şehit olmuştur. O nedenle bakımını Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* üstlenmiş ve onun gözetiminde yetişmiştir."[60]

Yine İmam Zehebi şöyle demiştir: "Şanı büyük, şerefli, cömert ve imamete ehildi."

el-Âmiri de *er-Riyadu'l-Mustetabe*'de[61] şöyle demektedir: "Cenaze namazını Eban b. Osman kıldırdı. Vefat ettiğinde Medine valisiydi. Eban, gözlerinden yaşlar akarak tabutunu omuzladı. Bir yandan da şöyle diyordu: Vallahi, sen hayırlı bir kimseydin. İçinde hiç kötülük yoktu. Vallahi sen, şerefli, fazilet sahibi ve iyi bir kimseydin."

60 *Siyeru A'lami'n-Nubela*, 3/456.
61 s. 205.

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ehl-i beytinden olan sahabîlerin bazıları da şunlardır:

el-Haris b. Abdulmuttalib'in oğulları: Ebu Süfyan, Nevfel, Rabia ve Ubeyde.

Rabia b. el-Haris b. Abdulmuttalib'in oğlu Abdulmuttalib.

Nevfel b. el-Haris b. Abdulmuttalib'in iki oğlu: el-Haris ve el-Muğire.

Ebu Süfyan b. el-Haris b. Abdulmuttalib'in iki oğlu: Cafer ve Abdullah.

Ebu Leheb Abduluzza b. Abdulmuttalib'in iki oğlu: Muattib ve Utbe.

Abbas b. Abdulmuttalib'in iki oğlu: el-Fadl ve Ubeydullah.

Yedinci Bölüm

ÂLİMLERDEN BAZILARININ EHL-İ BEYT MENSUBU BİR GRUP HANIM SAHABÎYE YAPTIKLARI ÖVGÜLER

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in kızı Fatıma radıyallahu anha:

Müminlerin annesi Âişe *radıyallahu anha*'dan, şöyle dediği rivayet edilmiştir: "Kalkışında ve oturuşunda Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'e hal, hareket ve tavır olarak kızı Fatıma'dan daha çok benzeyen birini görmedim…"[62]

Ebu Nuaym *rahimehullah* da *el-Hilye*'de[63] şöyle demiştir: "Seçkin kulların abidlerinden ve takva sahiplerinin seçkinlerinden… Seyyide ve betül (iffetli ve ibadete düşkün) Fatıma. O, Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in kendisine benzeyen parçası, evladı içinde kalbi ona en çok bağlı

---

62 Ebû Dâvûd, hadis no: 5217; Tirmizî, hadis no: 3872. İsnadı hasendir.

63 2/39.

olanı ve vefatından sonra ona ilk kavuşanıydı. Dünyadan ve dünya zevklerinden uzak dururdu, dünyanın gizli kusur ve afetlerini bilirdi."

İmam Zehebi *rahimehullah* da şöyle demiştir: "Zamanında dünya kadınlarının hanımefendisi, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in parçası, ümmü ebîha/babasının annesi,[64] mahlukatın efendisi ve Allah'ın Rasulü Ebu'l-Kasım Muhammed b. Abdullah b. Abdulmuttalib b. Haşim b. Abdimenaf *sallallahu aleyhi ve sellem*'in kızı, Hasan ve Hüseyin'in annesi… Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* onu sever, ona değer verir ve sırrını ona açardı. Menkıbeleri pek çoktur. Sabırlı, dindar, seçkin, iffetli, kanaatkâr ve Allah'a şükreden bir kimseydi."[65]

İbn Kesir *rahimehullah* da şöyle demektedir: "Künyesi ümmü ebiha/babasının annesi idi… Meşhur olan görüşe göre Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in en küçük kızıydı. Rasulullah *sal-*

---

64 Bu, Fatıma *radıyallahu anha*'nın künyelerindendir. Babasını bir anne şefkatiyle sevdiği ve ona çok düşkün olduğu için bu künye ile anıldığı söylenmiştir. (Çeviren)

65 *Siyeru A'lami'n-Nubela*, 2/118-119.

lallahu aleyhi ve sellem'in vefatından sonra geride kalan tek çocuğuydu. Bu nedenle de pek büyük bir ecre nail olmuştur. Zira babasının vefatı gibi bir musibetle imtihan edilmiştir."[66]

Müminlerin annesi Hatice binti Huveylid radıyallahu anha:

İmam Zehebi *rahimehullah* şöyle demiştir: "Müminlerin annesi, zamanındaki kadınların hanımefendisi… (İbrahim hariç) Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in çocuklarının annesi, ona ilk iman eden ve herkesten önce onu tasdik eden, ona destek olup teskin eden… Menkıbeleri pek çoktur. O, kemale eren çok az sayıdaki kadından biridir. Akıllı, yüce, dindar, iffetli ve şerefliydi. Cennet ehli kadınlardandır. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* ondan övgü dolu sözlerle bahseder ve onu diğer hanımlarından üstün tutardı…

Onun Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in gözündeki değerini ifade eden bazı hususlar şunlardır: Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem,* ondan önce bir kadınla evlenmemişti. Hemen bütün

66 *el-Bidaye ve'n-Nihaye*, 9/485.

çocukları ondan olmuştu. Onun üzerine ikinci bir kadınla evlenmemiş ve o vefat edinceye kadar cariye de edinmemişti. Onu kaybettiği için çok üzülmüştü. Zira o, ne güzel bir arkadaştı… Allah Teâlâ, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'e, onu cennette, içinde gürültü ve yorgunluğun olmadığı, inciden yapılmış bir köşkle müjdelemesini emretmiştir."[67]

İbnu'l-Kayyım *rahimehullah,* Hatice *radıyallahu anha*'nın hususiyetlerinden biri olarak Allah Teâlâ'nın, Cebrail *aleyhisselam* vasıtasıyla ona selam gönderdiğini zikretmiş ve şöyle demiştir: "Allah'a yemin olsun ki bu, ondan başka hiç kimsenin sahip olmadığı bir hususiyettir."[68]

Bundan önce de onun hakkında şunları söylemiştir: "Onun hususiyetlerinden biri de bu ümmetin kadınlarının en hayırlısı olmasıdır. Onun Âişe *radıyallahu anha*'dan üstün olup olmadığı konusunda iki görüş vardır. Üçüncü bir görüş de bu konuda kesin bir şey söylemenin mümkün olmadığı şeklindedir. Ben, şeyhimiz İbn Teymiyye *rahimehullah*'a

67 *Siyeru A'lami'n-Nubela*, 2/109-110.

68 *Celau'l-Efham*, s. 349.

bu konuyu sordum. Şöyle cevap verdi: 'O ikisinden her biri kendisine has hususiyetlere sahiptir. Şöyle ki Hatice *radıyallahu anha,* İslam'ın ilk dönemlerinde etkili olmuştur. Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'i teselli ve teskin edip ona destek olmuştur. Malını onun önüne cömertçe sermiştir. İslam'ın başlangıç zamanına yetişmiş, Allah Teâlâ ve Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem* uğrunda eziyetlere katlanmıştır. Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'e en fazla ihtiyaç duyulan zamanda yardım ve destekte bulunmuştur. Onun yaptığı yardım ve fedakârlıkta hiç kimse ona denk olamaz. Âişe *radıyallahu anha* ise İslam'ın son dönemlerinde etkili olmuştur. Dini en ince ayrıntısına kadar öğrenme, ümmete tebliğ etme ve ümmetin evlatlarının onun aktardığı ilimden istifade etmeleri konusunda da kimse ona denk olamaz."

Müminlerin annesi Âişe radıyallahu anha:

İmam Zehebi, onun hakkında şöyle demiştir: "…Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem,* onun dışında bakire bir kadınla evlenmemiştir. Hiçbir kadını onu sevdiği kadar sevmemiştir. Muham-

med ümmeti içinde, -hatta dünyadaki tüm kadınlar içinde- ondan daha bilgilisi yoktur."[69]

Yine İmam Zehebi, aynı eserinde[70] Ali b. el-Akmer'in şöyle dediğini nakletmiştir: "Mesruk, Âişe *radıyallahu anha*'dan hadis rivayet edeceği zaman şöyle derdi: Bana Sıddık'ın kızı Sıddıka, Allah'ın sevgili peygamberinin sevgili hanımı, yedi kat göğün üzerinden (gelen vahiyle kendisine atılan iftiradan) aklanan şöyle dedi:…"

İbnu'l-Kayyım *rahimehullah, Celau'l-Efham* adlı eserinde,[71] onun hususiyetlerini zikretmiştir ki bunlar özetle şöyledir: "Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem,* insanlar içinde en çok onu severdi. Ondan başka bakire bir kadınla evlenmemişti. Âişe'nin döşeğindeyken ona vahiy gelirdi. Tahyir âyeti (Ahzab, 28) indiği zaman ilk olarak ondan başladı ve onu (dünya hayatı ve süsüyle Allah, Rasulü ve âhiret hayatı arasında) seçim yapması için muhayyer bıraktı. O da Allah'ı ve Rasulünü tercih etti. Peygamber *sallallahu aleyhi ve*

69 *Siyeru A'lami'n-Nubela*, 2/140.
70 2/181.
71 s. 351-355.

sellem'in diğer hanımları da onu örnek alarak aynı tercihi yaptılar. Allah Teâlâ, ifk hadisesinde iftiracıların ona atmış oldukları iftiradan onu temize çıkarmış ve masum olduğu konusunda Müslümanların mihraplarında ve namazlarında kıyamete kadar okunacak olan bir vahiy indirmiştir. Yine Allah Teâlâ, onun "tayyibat/temiz kadınlardan" olduğunu bildirmiş, ona mağfiret ve bol rızık va'detmiştir. O, bu yüce mertebesine rağmen yine de tevazu göstermiş ve şöyle demiştir: "Ben, kendimi Allah'ın benim hakkımda tilavet edilecek bir Kur'an âyeti indirmeyeceği kadar hâkir görüyordum." Sahabîlerin önde gelenleri, dinî bir mesele hakkında müşküle düştükleri zaman ona danışırlar ve o meseleye dair bilgiyi onun yanında bulurlardı. Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem,* onun evinde, onun gününde ve onun kucağında vefat etmiş ve yine onun evinde defnedilmiştir. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem,* onunla evlenmeden önce Cebrail, ona, rüyasında Âişe'nin suretini ipek bir kumaş içinde göstermiş ve onunla evleneceğini bildirmiştir. Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem* de *"Eğer bu rüya Allah katından ise O, bunu gerçekleştirecektir."* demiştir. İnsan-

lar Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'e hediye vermek için onun Âişe'nin yanında olduğu günü beklerler ve ona hediyeleri en sevdiği hanımının evinde verirlerdi. Allah hepsinden razı olsun."

Müminlerin annesi Sevde binti Zem'a radıyallahu anha:

İmam Zehebi *rahimehullah,* onun hakkında şöyle demektedir: "O, Hatice *radıyallahu anha*'nın vefatından sonra Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in evlendiği ilk kadındır. Âişe *radıyallahu anha* ile evleninceye kadar üç sene ya da daha fazla süreyle tek eşi o olmuştur. Hanımefendi, yüce, soylu ve iri yapılı bir hanımdı… Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in gönlünü hoş etmek için kendi gününü Âişe *radıyallahu anha*'ya veren de odur."[72]

İbnu'l-Kayyım *rahimehullah* da şöyle demektedir: "Sevde yaşlanınca Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* onu boşamak istedi. Ancak o, kendi gününü Âişe *radıyallahu anha*'ya verince onu boşamaktan vazgeçti. Bu, onun hususiyetlerinden biridir. Zira Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'e

72 *Siyeru A'lami'n-Nubela*, 2/265-266.

yakın olmak, onun yanında kalmak istediği ve onu sevdiği için kendi gününü Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in sevgili hanımı Âişe *radıyallahu anha*'ya vererek onu kendine tercih etmiştir. Bundan sonra Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* günlerini hanımları arasında taksim ederdi, ancak ona bir gün ayırmazdı. O da buna razıydı. Zira Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in rızasını tercih etmişti. Allah ondan razı olsun."[73]

Müminlerin annesi Hafsa binti Ömer b. el-Hattab radıyallahu anhuma:

İmam Zehebi *rahimehullah,* onun hakkında şöyle demiştir: "Müminlerin emîri Ebu Hafs Ömer b. el-Hattab *radıyallahu anh*'ın kızı. Hicretin üçüncü senesinde, muhacirlerden olan kocası Huneys b. Huzafe es-Sehmî vefat etmiş, iddeti dolunca Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* onunla evlenmiştir. Âişe *radıyallahu anha* şöyle demiştir: "O, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hanımları arasında (güzelliği ve konumu itibarıyla) bana rakibti."[74]

---

73 *Celau'l-Efham*, s. 350.

74 *Siyeru A'lami'n-Nubela*, 2/227.

Müminlerin annesi Ümmü Seleme Hind binti Ebu Ümeyye radıyallahu anha:

İmam Zehebi *rahimehullah,* onun hakkında şöyle demiştir: "Hanımefendi, hicaba bürünmüş, pak, ilk muhacir hanımlardandır… Sahabî hanımlarının fakihlerinden sayılırdı."[75]

Yahya b. Ebu Bekr el-Âmirî *rahimehullah* da şöyle demektedir: "Fazilet sahibi ve yumuşak huyluydu. Hudeybiye günü Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'e (başını tıraş etmesi ve kurbanını kesmesi konusunda) görüş belirten hanımı odur. Cebrail *aleyhisselam*'ı sahabî Dihye'nin suretinde görmüştür."[76]

Müminlerin annesi Zeyneb binti Huzeyme el-Hilaliyye radıyallahu anha:

İmam Zehebi *rahimehullah,* onun, çok iyilik yapması nedeniyle fakirlerin anası olarak anıldığını söylemiştir.[77]

---

75 *Siyeru A'lami'n-Nubela*, 2/201-203.
76 *er-Riyadu'l-Mustetabe*, s. 324.
77 *Siyeru A'lami'n-Nubela*, 2/218.

İbnu'l-Kayyım *rahimehullah* da onun hakkında şöyle demiştir: "Fakirlere çok yemek yedirdiği için fakirlerin anası olarak anılırdı. Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in nikâhında iki veya üç ay gibi kısa bir müddet kalmış ve ardından vefat etmiştir. Allah ondan razı olsun."[78]

Müminlerin annesi Cüveyriye binti'l-Haris radıyallahu anha:

O, müminlerin annesi ve rasullerin efendisinin hanımıdır. Sadece bu bile ona fazilet ve şeref olarak yeter. İbnu'l-Kayyım *rahimehullah* onun hakkında şöyle demektedir: "Müslümanlar, onun vesilesiyle savaş kölelerinden yüz aileyi azat etmişler ve 'Onlar, Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hısımlarıdır (dolayısıyla onları köle olarak yanımızda tutamayız).' demişlerdir. Bu, onun bereketi sayesinde kavminin kavuştuğu bir iyiliktir. Allah ondan razı olsun."[79]

78 *Celau'l-Efham*, s. 376.
79 *Celau'l-Efham*, s. 376-377.

Müminlerin annesi Safiyye binti Huyey radıyallahu anha:

Tirmizî, sahih bir isnadla Enes *radıyallahu anh*'tan, şöyle rivayet etmiştir: "Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem,* (aslen bir yahudi kabilesinden olan) Safiyye'ye şöyle dedi: *"Muhakkak ki sen, bir peygamberin (Harun'un) kızısın (soyundansın) ve senin amcan (Musa) da bir peygamberdir. Sen (şimdi de) bir peygamberin nikâhı altındasın."*[80]

İmam Zehebi *rahimehullah* da onun hakkında şöyle demiştir: "Şeref sahibi, akıllı, soylu, güzel ve dindar idi. Allah ondan razı olsun… Safiyye, yumuşak huylu ve ağırbaşlıydı."[81]

İbnu'l-Kayyım *rahimehullah* da şöyle demiştir: "Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem,* Musa'nın kardeşi Harun b. İmran *aleyhimesselam*'ın soyundan olan Safiyye binti Huyey ile evlenmiştir. Onun hususiyetlerinden biri şudur: Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem,* (esir düştüğü savaştan sonra) onu azat etmiş ve azat oluşunu onun mehri

---

80 Hadis no: 3894.

81 *Siyeru A'lami'n-Nubela*, 2/232, 235.

saymıştır. Bu konuda Enes *radıyallahu anh*, 'Ona, mehir olarak kendi(hürriyeti)ni verdi.' demiştir. Böylece bu, ümmet için kıyamete kadar sürecek bir sünnet olmuştur. İmam Ahmed *rahimehullah*, erkeğin cariyesini azat edip bunu mehir olarak saymasının ve bu şekilde onunla evlenmesinin caiz olduğunu söylemiştir."[82]

Müminlerin annesi Ümmü Habibe Ramle binti Ebu Süfyan radıyallahu anhuma:

İmam Zehebi *rahimehullah* şöyle demiştir: "Hanımefendi, hicaba bürünmüş… Ümmü Habibe'nin saygınlığı ve şanı vardı. Özellikle de kardeşinin (Muaviye'nin) yönetimi zamanında. Kardeşine de onun konumu vesilesiyle 'müminlerin dayısı' denirdi."[83]

İbn Kesir *rahimehullah* da şöyle demiştir: "Müminlerin anneleri içindeki hanımefendilerden biridir. Abid ve takva sahibi hanımlardandır. Allah ondan razı olsun."[84]

---

82 *Celau'l-Efham*, s. 377.

83 *Siyeru A'lami'n-Nubela*, 2/218, 222.

84 *el-Bidaye ve'n-Nihaye*, 11/166.

Müminlerin annesi Meymune binti'l-Haris radıyallahu anha:

İmam Zehebi *rahimehullah,* onun hakkında Âişe *radıyallahu anha*'nın şöyle dediğini nakletmiştir: "O, içimizde Allah'a karşı en takvalı ve akrabalık bağlarına en fazla riayet edendir."[85]

İmam Zehebi de onu şöyle zikretmektedir: "Kadınların hanımefendilerindendi."[86]

Müminlerin annesi Zeyneb binti Cahş radıyallahu anha:

Sahih-i Müslim'de geçen uzun bir hadiste[87] Âişe *radıyallahu anha* şöyle demektedir: "O, Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hanımları içinde mertebece bana rakip idi. Ben, Zeyneb kadar dindar, onun kadar takvalı, onun kadar doğru sözlü, akrabalık bağlarına onun kadar riayet eden, onun kadar sadaka veren, verdiği sadakada ve Allah'a yaklaşmak için yaptığı amelde onun kadar tevazu gösteren bir kadın görmedim. Sadece çabuk hiddetlenirdi, ancak o da hemen geçerdi."

85 *Siyeru A'lami'n-Nubela*, 2/244.
86 *Siyeru A'lami'n-Nubela*, 2/239.
87 Hadis no: 2442.

İmam Zehebi *rahimehullah* da şöyle der: "Allah Teâlâ, onu, Kitabındaki âyetle, veli ve şahit olmaksızın peygamberiyle evlendirmiştir. Bu nedenle o, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in diğer hanımlarına karşı bu özelliğiyle övünür ve şöyle derdi: "Sizleri aileleriniz evlendirdi. Beni ise Allah, arşının üstünden evlendirdi."[88] Bu hadisi, Buhârî, *Sahih*'inde[89] rivayet etmiştir.

Yine İmam Zehebi *rahimehullah* şöyle der: "Din, takva, cömertlik ve iyilik hususunda kadınların önde gelenlerindendi… Saliha, çok oruç tutan, çok namaz kılan ve çok iyilikseverdi. Ona, 'fakirlerin anası' denirdi."[90]

Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem'in halası Safiyye binti Abdulmuttalib radıyallahu anha:

İmam Zehebi *rahimehullah* şöyle demiştir: "Safiyye el-Haşimiyye; Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in halası, Abdulmuttalib'in kızı, Hamza'nın

88 *Siyeru A'lami'n-Nubela*, 2/211.
89 Hadis no: 7402.
90 *Siyeru A'lami'n-Nubela*, 2/211, 217.

ana-baba bir kardeşi ve Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in havarisi Zübeyr'in annesi… Doğru olan görüşe göre Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in halaları içinde ondan başka Müslüman olan yoktur. Kardeşi Hamza'nın ölümüne çok üzülmüş, mükâfatını Allah'tan bekleyerek sabretmiştir. İlk muhacir hanımlardandır."[91]

Ehl-i beyte mensup hanım sahabîlerin bazıları da şunlardır:

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in kızları: Zeyneb, Rukayye ve Ümmü Külsüm.

Ali b. Ebu Talib'in iki kızı: Ümmü Külsüm ve Zeyneb. Bu ikisinin annesi Fatıma'dır.

Ümame binti Ebu'l-Âs b. er-Rabi. Annesi Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in kızı Zeyneb'dir. Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in namazda omuzunda taşıdığı torunu budur.

Ebu Talib b. Abdulmuttalib'in kızı Ümmü Hani'.

Zübeyr b. Abdulmuttalib'in iki kızı: Dubâa ve Ümmü'l-Hakem. Bu ikisinden, Ebû Dâvûd'un ri-

91 *Siyeru A'lami'n-Nubela*, 2/269, 1/270.

vayet ettiği bir hadiste (no: 2987) söz edilmektedir. Dubâa, hac için ihrama girerken şart koşmayla ilgili hadisin sahibidir ki Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* ona şöyle demiştir: *“(Telbiye getir ve şöyle de:) Şayet bir engel hac yapmama mani olursa, ey Allah’ım, ihramdan çıkma yerim, beni engellediğin yerdir.”*

Hamza b. Abdulmuttalib’in kızı Ümame.

Sekizinci Bölüm

ÂLİMLERDEN BAZILARININ EHL-İ BEYT MENSUBU TABİÎNE YAPTIKLARI ÖVGÜLER

İbnu'l-Hanefiyye lakabıyla meşhur Muhammed b. Ali b. Ebu Talib rahimehullah:

İbn Hibban *rahimehullah,* onun hakkında şöyle demiştir: "Ehl-i beytinin en üstünlerindendi."[92]

el-Mizzi de *Tehzibu'l-Kemal* adlı eserinde, onun biyografisinde şöyle der: "Ahmed b. Abdullah el-İcli şöyle demiştir: Tabiîndendir, sika/güvenilirdir. Salih bir kimseydi… İbrahim b. Abdullah b. el-Cuneyd de şöyle demiştir: Ali kanalıyla Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'den rivayette bulunanlar içinde Muhammed İbnu'l-Hanefiyye'den daha çok ve daha sahih rivayette bulunan kimse bilmiyoruz."

---

92 *es-Sikat*, 5/347.

İmam Zehebi *rahimehullah,* Abdula'lâ b. Âmir'den şöyle nakletmiştir: "Muhammed b. Ali'nin künyesi Ebu'l-Kasım idi. Takva ve geniş ilim sahibi biriydi."[93]

İmam Zehebi, yine onun hakkında şöyle demiştir: "Seyyid, imam. Künyesi Ebu'l-Kasım ve Ebu Abdullah idi."[94]

Ali b. Hüseyin b. Ali b. Ebu Talib rahimehullah:

İbn Sa'd *rahimehullah,* onun hakkında şöyle demiştir: "Ali b. Hüseyin, sika/güvenilir, çok hadis rivayet eden, yüce, şerefli ve takva sahibi biriydi."[95]

İbn Teymiyye *rahimehullah* da şöyle demiştir: "Hüseyin'in oğlu Ali'ye gelince; o, ilim ve din bakımından tabiînin büyüklerinden ve efendilerindendir."[96]

el-Mizzi de *Tehzibu'l-Kemal* adlı eserinde, onun biyografisinde şöyle der: "Süfyan b. Uyey-

93 *Siyeru A'lami'n-Nubela*, 4/115.
94 *Siyeru A'lami'n-Nubela*, 4/110.
95 *et-Tabakat*, 5/222.
96 *Minhacu's-Sünneti'n-Nebeviyye*, 4/48.

ne, Zühri'nin şöyle dediğini nakletmiştir: Ali b. Hüseyin'den daha üstün bir Kureyşli görmedim."

Bu manada bir söz Ebu Hazım, Zeyd b. Eslem, Malik ve Yahya b. Said el-Ensari'den de *-Allah hepsine rahmet eylesin-* nakledilmiştir.

el-İcli şöyle demiştir: "Ali b. Hüseyin, Medinelidir, tabiîdir, sikadır."

ez-Zühri şöyle demiştir: "Ali b. Hüseyin, ehl-i beytinin en üstünü, yönetime itaatte onların en iyisi ve Mervan b. el-Hakem ile Abdulmelik b. Mervan'ın da onlar içinde en sevdiği kişiydi."

İmam Zehebi şöyle demiştir: "Seyyid, imam, Zeynelabidin, el-Haşimi, Ali'nin soyundan, Medineli."[97]

İbn Hacer *rahimehullah* da *et-Takrib*'de şöyle demiştir: "Sika, sebt, âbid, fakih, fazilet sahibi, meşhur…"

Muhammed b. Ali b. Hüseyin b. Ali b. Ebu Talib rahimehullah:

Cabir b. Abdullah *radıyallahu anhuma*'nın ona verdiği değeri gösteren bir rivayet, Müslim'de

97 *Siyeru A'lami'n-Nubela*, 4/386.

geçen[98] ve oğlu Cafer b. Muhammed b. Ali b. Hüseyin'den gelen hac hakkındaki uzun bir hadiste şöyle geçmektedir:

"(Muhammed b. Ali şöyle anlatıyor:) Câbir b. Abdullah'ın yanına girdik. Girenlerin kimler olduğunu sordu. Sıra bana gelince ben, 'Muhammed b. Ali b. Hüseyin'im.' dedim. Bunun üzerine eliyle başıma uzanarak üst düğmemi çözdü, sonra da alt düğmemi çözdü. Ardından elini göğsümün ortasına koydu. Ben o zaman küçük bir çocuktum. (Bana): 'Merhaba, hoş geldin, kardeşim oğlu! (Bana) istediğini sor.' dedi. Ben de sordum. Kendisi âmâ idi… Ona, 'Bana Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in haccını anlat.' dedim."

Ardından Cabir *radıyallahu anh,* ona Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in haccını anlatan uzun hadisini nakletmiştir.

İbn Teymiyye *rahimehullah,* onun hakkında şöyle demektedir: "Ebu Cafer Muhammed b. Ali de ilim ve din ehlinin seçkinlerindendir. Ona "el-Bakır/Yaran" dendiği söylenmiştir. Bunun nedeni

98 Hadis no: 1218.

ise çok secde etmekten alnı yarıldığı için değil, ilmi yardığı (ve derinliklerine ulaştığı) içindir."[99]

el-Mizzî de *Tehzibu'l-Kemal* adlı eserinde, onun biyografisinde şöyle der: "el-İcli şöyle demiştir: Medinelidir, tabiîdir, sikadır. İbnu'l-Berkî de şöyle demiştir: Fakih ve fazilet sahibi biriydi."

İmam Zehebi *rahimehullah* da şöyle demiştir: "Seyyid, imam, Ebu Cafer Muhammed b. Ali b. Hüseyin b. Ali el-Fatımî el-Medenî, Zeynelabidin'in oğlu... İlim, amel, liderlik, şeref, güvenilirlik ve ağırbaşlılığı kendisinde toplayanlardan biriydi. Halifeliğe ehildi. Şianın İmamiyye kolunun yücelttiği, masum olduklarını ve dinin tamamını bildiklerini iddia ettikleri on iki imamdan biridir. Ne var ki meleklerden ve peygamberlerden başka masum hiç kimse yoktur. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* dışında herkes isabet de edebilir, hata da edebilir, sözü kabul de edilebilir, red de edilebilir. Ancak Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem* masumdur ve vahiyle desteklenmiştir. Ebu Cafer, ilmi yaran, onun aslını ve gizliliklerini bilen anlamındaki el-Bakır lakabıyla meşhur olmuştur.

99 *Minhacu's-Sünne*, 4/50.

Ebu Cafer, müctehid bir imamdı. Allah'ın kitabını okur ve uygulardı, şanı büyüktü… İmam Nesâî ve bazı âlimler onu Medine'deki tabiîn fakihleri arasında saymışlardır. Hadis hafızları, Ebu Cafer'in hüccet olduğu konusunda ittifak etmişlerdir."[100]

Cafer b. Muhammed b. Ali b. Hüseyin b. Ali b. Ebu Talib rahimehullah:

İmam İbn Teymiyye *rahimehullah* onun hakkında şöyle demiştir: "Cafer-i Sadık *radıyallahu anh,* ilim ve din ehlinin seçkinlerindendir… Amr b. Ebi'l-Mikdam şöyle demiştir: Cafer b. Muhammed'e baktığımda onun nebiler soyundan geldiğini anlardım."[101]

İbn Teymiyye *rahimehullah,* ehl-i beytin fazileti ve haklarıyla ilgili risalesinde de (s. 35) ondan bahsetmiş ve onu "Ümmetin âlimlerinin şeyhi" olarak vasfetmiştir.

İmam Zehebi *rahimehullah, Siyeru A'lami'n-Nubela* adlı eserinde[102] şöyle demiştir: "İmam,

100 *Siyeru A'lami'n-Nubela*, 4/401-403.

101 *Minhacu's-Sünne*, 4/52-53.

102 *Siyeru A'lami'n-Nubela* , 6/255.

sadık, Haşim oğullarının şeyhi, Ebu Abdullah el-Kuraşi el-Haşimi en-Nebevi el-Medeni, meşhur önder âlimlerden biri… O ve babası, Medine'nin en yüce âlimlerindendir."

Tezkiratu'l-Huffaz adlı eserinde[103] ise şöyle demiştir: "İmam Şafiî ve Yahya b. Main, onun sika olduğunu söylemiştir. Ebu Hanife'nin de şöyle dediği nakledilmiştir: "Cafer b. Muhammed'den daha fakih birini görmedim." Ebu Hatim de şöyle demiştir: "Sikadır, onun gibisinin durumu sorulmaz bile."

Ali b. Abdullah b. Abbas rahimehullah:

İbn Sa'd *rahimehullah* şöyle der: "Ali b. Abdullah b. Abbas, babasının, yaşça en küçük oğluydu. Yeryüzündeki en güzel, en yakışıklı ve en çok namaz kılan Kureyşli idi. Ona, çok ibadet etmesi ve fazilet sahibi olması nedeniyle (çok secde eden anlamında) 'seccad' denirdi… Sika idi. Az hadis rivayet etmiştir."[104]

103 *Tezkiratu'l-Huffaz* , 1/150.
104 et-Tabakat, 5/313-314.

el-Mizzî de *Tehzibu'l-Kemal*'de şöyle demiştir: "el-İcli ve Ebu Zür'a, onun sika olduğunu söylemişlerdir. Amr b. Ali de insanların en seçkinlerinden olduğunu söylemiştir. İbn Hibban da onu *es-Sikat*'ta zikretmiştir."

İmam Zehebi de ondan şöyle bahsetmiştir: "İmam, seyyid, (Abbasi) halifelerinin atası, Ebu Muhammed, el-Haşimi, es-Seccad… İlmiyle amel eden bir âlim, boylu poslu, yakışıklı ve heybetliydi…"[105]

105 *Siyeru A'lami'n-Nubela*, 5/252.

Dokuzuncu Bölüm

EHL-İ SÜNNET İLE DİĞER FIRKALARIN EHL-İ BEYT HAKKINDAKİ AKİDELERİ ARASINDA BİR MUKAYESE

Buraya kadar anlatılanlardan anlaşılmıştır ki ehl-i sünnet ve'l-cemaatin, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ehl-i beyti hakkındaki inancı, ifrat ile tefrit ve aşırı yüceltme ile hakkını vermeme arasında orta bir yoldur. Onlar, ehl-i beytin hepsini severler, onları dost bilirler, hiçbirine haksızlık yapmazlar ve hiçbirini de aşırı yüceltmezler. Aynı şekilde onlar, bütün sahabîleri de sever ve dost bilirler. Böylece hem sahabe hem de ehl-i beyt sevgisini bir araya getirmiş olurlar.

Ancak ehl-i sünnet dışındaki bid'at fırkaların durumu bundan farklıdır. Onlar, bazı ehl-i beyt mensuplarını aşırı yüceltmekte, pek çoğuna da diğer sahabeye yaptıkları gibi haksızlık yapmaktadırlar.

el-Küleynî'nin, *Usulu'-Kâfî* adlı kitabındaki bab başlıkları, onların ehl-i beytten olan on iki imam -ki bunlar Ali, Hasan, Hüseyin ve Hüseyin'in

soyundan gelen dokuz evladıdır- hakkındaki aşırılıklarının bazı örneklerini içermektedir. Bu bölüm başlıklarından bazıları şöyledir:

* Bab: İmamlar *aleyhimusselam*, Allah'ın yeryüzündeki halifeleri ve giriş kapılarıdır.[106] (1/193)

* Bab: İmamlar *aleyhimusselam*, Allah Teâlâ'nın Kur'ân'da zikrettiği "alametler"dir. (1/206)

Bu bölümde, **"Daha nice alâmetler (yarattı). Onlar, yıldızla da yollarını doğrulturlar."** (Nahl, 16) âyetinin tefsiriyle ilgili olarak kendi kaynaklarına ait üç hadise yer vermektedir. Bu tefsire göre, âyette geçen "yıldız," Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem* ve ehl-i beytidir, "alametler" ise imamlardır.

* Bab: İmamlar *aleyhimusselam*, Allah Teâlâ'nın nurudur. (1/194)

Bu bölümde de kendi kaynaklarına ait hadisler yer almaktadır. Bu hadislerden biri -iddialarına göre- Ebu Abdullah Cafer es-Sadık'a dayanmakta ve **"Allah, göklerin ve yerin nurudur."**

---

106 Yani âlimler, insanlara yol göstererek ve sorulara cevap vererek İslâm'ı açıklamaktadırlar ki, bir nevi İslâm'ın giriş kapısı olmaktadırlar.

(Nur, 35) âyetinin tefsirini içermektedir. Bu tefsir şöyledir:

"O'nun nûrunun temsili, içinde lamba" ki bu Hasan'dır **"bulunan bir kandillik"** ki bu Fatıma *aleyhesselam*'dır **"gibidir. O lamba kristal bir fanus"** ki bu da Hüseyin'dir **"içindedir; o fanus da sanki inciye benzer bir yıldız gibidir"** Yani Fatıma, dünya kadınları içinde inciye benzer bir yıldızdır **"doğuya da, batıya da ait olmayan"** yahudi ve hıristiyan olmayan **"mübarek bir ağaçtan"** İbrahim *aleyhisselam* **"zeytin ağacından (çıkan yağdan) tutuşturulur. Onun yağı, neredeyse, kendisine ateş değmese dahi ışık verir."** İlim neredeyse ondan dolup taşar **"(Bu,) nûr üstüne nûrdur."** Onun soyundan art arda imamlar gelir **"Allah dilediği kimseyi nûruna eriştirir."** Allah dilediklerini imamlara yönlendirir…"

* Bab: Allah Teâlâ'nın kitabında zikrettiği "âyetler" imamlardır. (1/207)

Bu bölümde **"Fakat inanmayan bir topluma deliller ve uyarılar fayda sağlamaz."** (Yunus, 101) âyetinde geçen "ayetler," imamlar olarak tefsir edilmiştir.

"Ancak onlar bütün âyetlerimizi yalanladılar." (Kamer, 42) âyetinde geçen "ayetler" de bütün imamlar olarak tefsir edilmiştir. Bu da şu anlama gelmektedir: Firavun ailesinin başına gelen azabın sebebi, onların imamları yalanlamalarıdır!?

* Bab: Allah Teâlâ'nın, insanlara, bilmediklerini kendilerine sormalarını emrettiği "zikir/ilim ehli," imamlardır. (1/210)

* Bab: Kur'ân, imama yönlendirir. (1/216)

Bu bölümde **"Şüphesiz ki bu Kur'an, en doğru yola iletir."** (İsra, 9) âyeti, "Kur'ân, imama yönlendirir." şeklinde tefsir edilmiştir.

"Yeminlerinizin bağladığı kimselere de paylarını verin." (Nisa, 33) âyetinde de imamların kastedildiği söylenmiş ve âyet "Allah, imamlar *aleyhimusselam* ile sizlerden yemin almıştır." şeklinde tefsir edilmiştir.

* Bab: Allah Teâlâ'nın Kitabında zikrettiği "nimet," imamlardır. (1/217)

Bu bölümde **"Allah'ın nimetine nankörlükle karşılık veren ve sonunda kavimlerini helâk yurduna sürükleyenleri görmedin mi?"**

(İbrahim, 28) âyetinin tefsirinde -güya- Ali *radıyallahu anh*'ın şöyle dediği nakledilmiştir: "Allah'ın kullarına ihsan etmiş olduğu nimet biziz. Kıyamet günü kurtulanlar bizim sayemizde kurtulurlar."

Rahman sûresinde tekrarlanan **"Öyleyse Rabbinizin hangi nimetini yalanlayabilirsiniz?"** âyeti de "Peygamberi mi, yoksa imamı mı yalanlıyorsunuz?" şeklinde tefsir edilmiştir

* Bab: Amellerin Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'e, ehl-i beytine ve imamlara *aleyhimusselam* arz edilmesi (1/219)

* Bab: İmamlar *aleyhimusselam,* Allah Teâlâ katından indirilmiş olan bütün kitaplara sahiptirler ve dillerinin farklı olmasına rağmen onları bilirler. (1/227)

* Bab: Kur'ân'ın tamamına (Kur'ân'ın bütün lafızlarına[107]) ancak imamlar *aleyhimusselam* sahiptirler ve onlar onun bütün ilmini bilirler. (1/228)

* Bab: İmamlar *aleyhimusselam* meleklere, rasullere ve nebilere *aleyhimusselam* ulaşan bütün ilimleri bilirler. (1/255)

---

107 Çünkü Râfızîler, Kur'ân'ın tam olmadığına ve âhir zamanda tam olan Mushaf'ı Mehdi'nin getireceğine inanmaktadırlar.

* Bab: İmamlar ne zaman öleceklerini bilirler ve kendileri istemedikçe ölmezler. (1/258)

* Bab: İmamlar *aleyhimusselam,* olmuş ve olacakların ilmini bilirler, onlara hiçbir şey gizli kalmaz, Allah'ın salatı onların üzerine olsun. (1/260)

* Bab: Allah Teâlâ, Peygamberine, ona öğrettiği her bir ilmi müminlerin emîrine (Ali'ye) de öğretmesini emretmiştir, o, ilimde ona ortaktır. (1/263)

* Bab: İnsanların sahip olduğu her bir hakikat, imamlardan *aleyhimusselam* sadır olmuştur, onlardan sadır olmayan her şey batıldır. (1/399)

Bütün bu bablar, kendi kaynaklarına ait birtakım hadisleri içermektedir. Bu bab başlıkları, kitabın Mektebetu's-Saduk, Tahran, 1381 h. baskısından alınmıştır.

Bu kitap, Şianın en değerli kitaplarından biri sayılmaktadır. Kitabın mukaddimesinde kitaptan ve müellifinden büyük bir övgüyle söz edilmektedir. Müellifin vefat tarihi, hicri 329 yılıdır. Bu kitaptan yaptığım alıntılar, ilk dönem şiasının imamlar hakkındaki aşırılıklarının bazı örnekleridir. Son dönem şialarının aşırılıklarını ise, onların yakın

dönemdeki liderlerinden biri olan el-Humeyni'nin *el-Hukumetu'l-İslamiyye* adlı kitabındaki sözlerinde açıkça görmek mümkündür:

"İmamın *aleyhisselam* velayet ve hâkimiyete sahip oluşu, onun Allah katındaki makamından soyutlandığı anlamına gelmez ve onu diğer idareciler gibi de yapmaz. Çünkü imamın makam-ı mahmudu, yüce bir derecesi ve tekvinî bir hilafeti vardır ki onun velayet ve hâkimiyetine, bu kâinattaki bütün zerreler boyun eğer. Bizim mezhebimizin temel ilkelerinden biri şudur: İmamlarımızın öyle bir makamı vardır ki, ona ne Allah'a yakın bir melek, ne de gönderilmiş bir peygamber erişebilir. Sahip olduğumuz rivayetlere ve hadislere göre Rasul-i Azam *sallallahu aleyhi ve sellem* ve imamlar *aleyhimusselam* bu âleme gelmeden önce nur idiler. Allah onları arşının etrafına yerleştirmiş ve onlara kendisinden başka hiç kimsenin bilemeyeceği bir makam ve yakınlık ihsan etmiştir. Nitekim Mirac rivayetlerinde geldiği üzere Cebrail, 'Bir parmak daha yaklaşsaydım, yanardım.' demiştir. İmamlardan *aleyhimusselam* da şöyle dedikleri nakledilmiştir: 'Bizlerin Allah'la beraber öyle hallerimiz vardır ki onu ne Allah'a

yakın bir melek, ne de gönderilmiş bir peygamber idrak edebilir.'"[108]

Bu ve benzeri sözleri işiten bir mümin, şöyle demekten kendini alamaz:

"Rabbimiz! Bizi doğru yola ilettikten sonra kalplerimizi kaydırma. Bize, tarafından rahmet bağışla. Şüphe yok ki lütfu en bol olan Sensin." (Âl-i İmran, 8)

Azıcık basirete sahip olan herkes kesin olarak bilir ki, yukarıda nakledilenler ve benzerleri, yalandır ve imamlara iftiradır. Onlar, kendi haklarında aşırıya gidenlerden de, onların aşırılıklarından da uzaktırlar.

108 *el-Hukumetu'l-İslamiyye*, s. 52, Mektebetu'l-Menşurati'l-İslamiyye el-Kubra, Tahran baskısı.

Onuncu Bölüm

HAK ETMEDİĞİ HALDE EHL-İ BEYTE MENSUB OLDUĞUNU İDDİA ETMENİN HARAM OLUŞU

Neseblerin en şereflisi, Peygamberimiz Muhammed *sallallahu aleyhi ve sellem*'in nesebidir. En şerefli mensubiyet de -gerçek olmak şartıyla- ona ve onun ehl-i beytine olan mensubiyettir. Ne var ki hem Araplar, hem de Arap olmayanlar arasında bu şerefli nesebe mensubiyet iddiaları çoğalmıştır.

Mümin ve ehl-i beyte mensub olan bir kimsede Allah Teâlâ, hem iman şerefini hem de neseb şerefini bir arada toplamıştır. Ancak onlardan olmadığı halde bu şerefli nesebten olduğunu iddia eden kişi ise haram bir iş yapmış olur. O, kendisine verilmeyen bir şeyle doymuş gibi yapan kimseye benzer. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* de bu konuda şöyle buyurmuştur: *"Kendisine verilmeyen bir şeyle doymuş gibi yapan kişi*

(kendisine ait olmayan) iki sahte elbise giyerek (gösteriş yapan) kimse gibidir."[109]

Sahih hadislerde, kişinin ait olmadığı bir nesebe aidiyet iddiasında bulunmasının haram olduğu bildirilmiştir. Bunlardan biri Ebu Zer *radıyallahu anh*'ın rivayet ettiği şu hadistir: *"Her kim, kendi babası olmadığını bildiği halde birinin kendi babası olduğunu ileri sürerse Allah'a karşı kâfir/nankör olmuş olur. Her kim de kendisiyle aralarında neseb bağı olmayan bir kavme ait olduğunu iddia ederse, cehennemden kendisine yer hazırlasın."*[110]

Vasile b. el-Eska' *radıyallahu anh*'tan rivayet edildiğine göre Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur: *"Bir kimsenin, babasından başkasının oğlu olduğunu iddia (nesebini inkâr) etmesi; görmediği (rüya vb.) bir şeyi gördüm demesi ve Allah Rasûlünün söylemediği bir sözü ona nisbet etmesi, en büyük iftiralardandır."*[111]

---

109 Müslim, hadis no: 2129. Âişe *radıyallahu anha*'dan

110 Buhârî, hadis no: 3508; Müslim, hadis no: 112.

111 Buhârî, hadis no: 3509.

Şeyhulislam İbn Teymiyye *rahimehullah* da kendisine sorulan bir soru üzerine ehl-i beyte ve şeriflere yapılan vakfı, ancak nesebi ehl-i beyte dayandığı sabit olan kimselerin hak edebileceğini söylemiş ve o fetvasında bu konuya şöyle değinmiştir:

"Şayet vakıf, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ehl-i beytinin tamamına ya da bir kısmına, mesela Alevîler, Fatımîler, Talibîler -ki Cafer ve Akil oğulları bunlara dâhildir- veya Abbasiler vb. üzerine yapılırsa bu vakıfta ancak nesebi kesin olarak ehl-i beyte dayananlar hak sahibi olabilir. Onlardan olduğunu iddia eden veya onlardan olmadığı bilinen kimseler ise -ne kadar iddia ederlerse etsinler- bu vakıfta hak sahibi olamazlar. Mesela Abdullah b. Meymun el-Kaddah'ın oğulları gibi… Zira neseb ilmi uzmanları ve diğer âlimler onların ehl-i beyte dayanan sabit bir nesebleri olmadığını bilirler. Nitekim fıkıh, hadis, kelam ve neseb ilmi ehlinden pek çok âlim bunu ifade etmişlerdir. Bu konuda şer'i kayıtlar da vardır. Bu, müslümanların önemli kitaplarında da zikredilmiştir. Hatta bu, ilim ehli arasında tevatür derecesine ulaşmış konulardan biridir.

Şeriflere yapılan vakfa gelince, bu da aynıdır. Zira örfte "şerif" kelimesinin kapsamına sadece nesebi kesin olarak Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ehl-i beytine dayananlar girer.

Şayet bir kişi, falan oğulları veya falanın akrabaları vs. diyerek vakıfta bulunursa, vakıfta da onun Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ehl-i beytine ait olduğunu gösteren bir ifade yoksa ve vakfedilen şey de vakfedenin kendi mülkiyetinde ise böyle bir vakıf söz konusu belirli nesle ait olmak üzere geçerlidir. Haşim oğulları bu vakfa dâhil olmaz."[112]

Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaate Göre Ehl-i Beytin Fazileti ve Yüce Makamı adlı bu kısa risale burada sona ermiştir. Allah Teâlâ'dan bizleri razı olduğu işlere muvaffak kılmasını, dinde bilgili olmayı ve hak üzere sabit kalmayı nasip etmesini niyaz ederim. Şüphesiz ki o, duaları işiten ve kabul edendir. Allah'ın salat, selam ve bereketi Peygamberimiz Muhammed *sallallahu aleyhi ve sellem*'in, ailesinin ve bütün ashabının üzerine olsun.

---

112 *Mecmuu'l-Fetava*, 31/93.

İÇİNDEKİLER